

Miljøgodkendelse

Efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv., §16 a

Husdyrbruget på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup

Dato for gyldighed: 26-04-2023

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

INDHOLD

Indhold	2
Datablad	3
Indledning	4
Resume	5
Afgørelse	6
Vilkår	7
Stalde og opbevaringsanlæg	7
Hyppig udslusning	7
Kemisk luftrensning og punktudsugning.	7
Fast overdækning af gyllebeholder	8
Drift i øvrigt.....	8
Vurdering	11
1. Formål	11
2. Overordnet om det ansøgte	11
3. Stalde, opbevaringsanlæg m.v.	12
4. Landskabelige hensyn	13
5. Alternativer.....	14
0-alternativet.....	14
6. Natur	15
Natura 2000-områder (kategori 1 natur)	15
Ammoniakfølsomme naturtyper (kategori 2 natur).....	15
Regional og lokal natur (kategori 3 natur)	16
Bilag IV	17
7. Lugt	18
8. Belysning, støv, støj og skadedyr.....	19
9. Affald, olie og kemikalier	20
10. Transport.....	20
11. Bedste tilgængelige teknik (BAT)	20
Emission	21
BAT for IE-husdyrbrug og særlige vilkår	23
Særregler for IE-husdyrbrug	24
Samlet vurdering	27
Offentlighed og klagevejledning	28

Bilag:

Bilag 1: Situationsplan.

Bilag 2: Ansøgers miljøtekniske beskrivelse og miljøkonsekvensrapport.

DATABLAD

Landbrugets navn og beliggenhed	Klokbakken 22, 8520 Lystrup
Matrikel nr.	Matrikel: 4a - Pannerup By, Trige m.fl.
CVR-nr.:	14399836
CHR nr.:	79311
Ejer af ejendommen	Peder Rasmussen, Hovmuren 5, 8520 Lystrup
Driftsansvarlig	Peder Rasmussen
Rådgiver	Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa
Brugstype	IE-slagtesvinebrug
Godkendelsesbetegnelse	§ 16a stk. 2
Ansøgning, skema nr.	238425
Tilsynsmyndighed	Aarhus Kommune
Sagsbehandler 2. sagsbehandler (kvalitetssikring)	Christian Westergaard Anker Laubel
Afgørelsens dato	26-04-2023

INDLEDNING

Når et husdyrbrug ønskes udvidet til en størrelse, hvorved ammoniakemission bliver på mere end 3.500 kg NH₃-N pr år, skal husdyrbruget godkendes i henhold til husdyrbrugloven¹. Denne miljøgodkendelse er udarbejdet efter § 16 a i husdyrbrugloven.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Aarhus Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, første gang den 24-01-2023. Afgørelsen er truffet på baggrund af oplysninger indsendt med seneste version af ansøgningen, samt øvrige oplysninger indsendt under sagsbehandlingen, herunder det digitale ansøgningsskema med nr. 238425. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for miljøkonsekvenserne af at ændringen, og for påvirkningen fra husdyrbruget af miljøet i bred forstand. Der redegøres ikke for miljøpåvirkningen fra udbringning af husdyrgødning, da dette varetages i anden lovgivning.

En godkendelse efter husdyrbrugloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter at den er meddelt. Hvis en godkendelse, der er udnyttet, efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år².

Kommunen skal, jf. § 39 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug, tage en miljøgodkendelse af et IE-brug op til revurdering senest 8 år efter det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt, og herefter regelmæssigt hver 10 år.

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019.

² Dette er nærmere beskrevet i § 59a i husdyrbrugloven.

RESUME

Peder Rasmussen, Hovmuren 5, 8520 Lystrup har søgt om en miljøgodkendelse af de eksisterende stalde på husdyrbruget på Klokbakken 22, 8520 Lystrup.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af husdyrbruget inklusive de ansøgte ændringer i henhold til de gældende regler. Miljøgodkendelsen omfatter produktionen og anlægget. Miljøgodkendelsen er baseret på en række vilkår. Disse vilkår fremkommer som en følge af husdyrbrugloven samt tilhørende bekendtgørelse³ og anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen for husdyrbruget på Klokbakken 22, 8520 Lystrup er særligt kendetegnet ved:

- Husdyrbruget godkendes efter stipladsmodellen, og produktionsarealet vil være uændret i nudrift og ansøgt drift.
- Dyretypen ændres til flexgruppen Slagtesvin og smågrise; 25-49% fast gulv.
- Der opføres ikke nyt byggeri.
- Der er 3.234 m² produktionsareal i staldene, og der er en gyllebeholder med et samlet overfladeareal på 1.043 m².
- Anlæggets påvirkning af omgivelserne med ammoniak vil ikke være væsentlig, da projektet lever op til kravene om beskyttelse af tre særlige naturkategorier.
- De maksimalt tilladte geneniveauer for lugt er overholdt i forhold til omkringliggende boliger, samlet bebyggelse og byzone
- BAT-niveauet for emission af ammoniak er overholdt. De nødvendige foranstaltninger er truffet til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Kravet om anvendelse af BAT er således overholdt.
- Der er stillet særlige vilkår og angivet særregler for IE-husdyrbruget.

Kommunen har foretaget en miljøkonsekvensvurdering, herunder undersøgt de fremlagte oplysninger i ansøgers miljøkonsekvensrapport, som er vedlagt i bilag 2, og desuden foretaget en supplerende undersøgelse, som er beskrevet i afsnittet "Vurdering". I afsnittet "Offentlighed og klagevejledning" er resultatet af de foretagne høringer beskrevet. Kommunen har foretaget en konklusion med hensyn til indvirkning på miljøet. Projektets særkender er anført her i afsnittet "Resume".

Kommunen konkluderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget, samt at det ansøgte overholder kravene i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse. Desuden vurderer kommunen, at husdyrbruget med overholdelse af vilkårene kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet.

³ Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, det vil sige bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

AFGØRELSE

Aarhus Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup på nedenstående vilkår.

Det er Aarhus Kommunes samlede vurdering, at husdyrbruget med overholdelse af de nedenstående vilkår ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til husdyrbruglovens § 16 a samt reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Godkendelser og tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. byggeloven, samt tilladelse til afledning af spildevand og overfladevand, og vandindvindingstilladelse) skal søges separat.

Ejendommen skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Aarhus Kommune den 26-04-2023

Birgitte Kloppenborg-Skrumsager
Afdelingsleder

Christian Westergaard
Sagsbehandler

VILKÅR

Stalde og opbevaringsanlæg

1. Stalde må have produktionsareal med de størrelser - og skal være indrettet med staldsystemer og den miljøteknologi - som fremgår af følgende tabel (se også situationsplan i bilag 1):

Staldafsnit	Dyretype, staldsystem	Teknologi	Produktionsareal (m ²)
Sektion 1A/1B	Slagtesvin og Smågrise; 25-49% fast gulv	Kemisk luftrensning. 8760 timer/år, NH ₃ -N effekt: 51,7%	879 m ²
Sektion 2A/2B			879 m ²
Sektion 3A/3B			597 m ²
Sektion 4A/4B			879 m ²
		I alt	3.234 m ²

2. Opbevaringsanlæg må have de størrelser - og skal være udstyret med den miljøteknologi - som fremgår af følgende tabel (se også situationsplan i bilag 1):

Opbevaringsanlæg nr.	Type	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
1	Gyllebeholder	Teltoverdækning	1.043 m ²

3. Placering af husdyrbruget, herunder stalde, gyllebeholdere, og øvrige driftsaktiviteter skal være som angivet på situationsplanen i bilag 1.

Hyppig udslusning

4. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses hver 7. dag eller hyppigere i alle stalde. Staldenes beliggenhed fremgår af bilag 1.
5. Udslusningen skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
6. Gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 4. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Kemisk luftrensning og punktudsugning.

7. Gyllen må ikke på noget tidspunkt stå højere i gyllekummerne end 10 cm under udsugningsåbningerne.
8. Afkast fra hele staldanlægget skal være tilsluttet et luftrensningsanlæg. Luftrenseren skal fjerne 91% den ammoniak, der ledes gennem luftrensningsanlægget.
9. Luftrensningsanlægget skal forsynes med pH-måler(e), vandmåler samt ledningsevnesensor.

10. De første 10 m³ luft pr. time pr. dyr udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensingsanlægget.
11. Luftrenseanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften fra gulvudsugget med op til mindst 10 m³ i timen pr. dyr.
12. Luftrensingsanlægget skal være i drift 8760 timer om året, med forbehold for mindre driftstop i forbindelse med rengøring, vedligehold og serviceeftersyn.
13. Luftrensingsanlæggets pH skal være indstillet til pH-syre mellem 2,0 og 2,6.
14. Luftrensingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
15. Der skal føres en logbog for luftrensingsanlægget og punktudsugningen, hvori følgende registreres:
 - pH (som minimum på timebasis)
 - Ledningsevnen i Syresumpen.
 - Luftrensingsanlæggets driftstid
 - Målinger af vandforbruget
 - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
16. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensingsanlægget Kalibrering af pH-sensoren(e) skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
17. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, hvis luftrensingsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 2 uger.
18. Logbogen/ den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af pH-sensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
19. Hvis effekten af ammoniakrensningen udebliver, skal der anvendes andre ammoniakreducerende tiltag med en samlet effekt på minimum 51,7 %.

Fast overdækning af gyllebeholder

20. Der skal etableres fast overdækning i form af teltoverdækning på gyllebeholderen. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Hvis en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen, og tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
21. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Drift i øvrigt

22. Omkring bygninger og gyllebeholder skal der etableres og stedse vedligeholdes minimum et 3-rækket hegn bestående af hjemmehørende buske og træer. Beplantningen skal

etableres som vist på figur 1, og beskrevet i afsnit 4. Det skal bestå af planter, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv sløring. Nyplantning mod vest skal ske senest foråret 2024.

23. Driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, skal straks meldes til alarmcentralen tlf.: 112.
24. Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af flydende husdyrgødning, spildevand, restvand og saftafløb, skal til enhver tid være i driftsklar stand.
25. Bedriften skal indrettes og drives, så befæstede arealer omkring stalde og opbevaringsanlæg holdes rene og fri for spild af foder-, affalds- og gødningsrester. Afledning til nedsivning eller recipient må kun ske, når der er tale om rent overfladevand.
26. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne⁴ må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage: Kl. 18-22 (1 time) Lørdage: Kl. 14-18 (4 timer)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07
Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Søn- og helligdage: kl. 07-18 (8 timer)		Maksimal værdi
55 dB (A)	45 dB (A)	40 dB (A)	55 dB (A)

27. Virksomheden skal efter anmodning fra kommunen ved en støjmåling dokumentere, at vilkår om støj er overholdt. Målingerne skal foretages i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lovgivning og retningslinjer på området. Tilsynsmyndigheden kan maksimalt kræve målinger en gang årligt.
28. På ejendommen skal der foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer i overensstemmelse med de seneste fastsatte retningslinjer fra Agro, Institut for Agrorøkologi, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på kommunens forlangende.
29. På husdyrbruget skal der til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier, stalde og foderarealernes bund holdes tørre, at dyrene er rene, at støv- og smudsbelægning i stalden fjernes, og at fodringsanlægget holdes rent. Der skal desuden jævnligt gøres rent i staldene, dvs. i det mindste når hvert afsnit tømmes for dyr.
30. Virksomhedens eventuelle olie- og kemikalieoplag, herunder olie- og kemikalieaffald, skal til enhver tid opbevares i tæt emballage og stå overdækket på fast, tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal tillige være med spildsikring, som beskrevet i Aarhus Kommunes forskrift om opbevaring af olie og kemikalier⁵.

⁴ Støjbidraget måles bortset fra maksimalværdien som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) jf. Vejledning nr. 5 fra 1984 om ekstern støj fra virksomheder. Tallene i parentes angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

⁵ Nuværende link til forskriften på Aarhus Kommunes hjemmeside:

<https://www.aarhus.dk/virksomhed/miljoe/reguleringer-og-vejledninger-om-miljoeforhold/saadan-skal-du-opbevare-olier-og-kemikalier/>

31. Vandforbruget skal så vidt muligt minimeres ud fra det oplyste (ca. 17.250 m³/år i ansøgt drift).
32. Såfremt der på husdyrbruget anvendes eller frigives farlige stoffer⁶, skal dette begrænses mest muligt for at undgå risiko for forurening af jord og grundvand.
33. Husdyrbruget skal opbevare dokumentation for nedenstående i mindst 5 år.
 - Vandforbrug (med aflæsning hvert kvartal).
 - Elforbrug (med aflæsning hvert kvartal).
 - Kvitteringer for køb af syre.
 - Logning af pH for svovlsyreopløsningen, der overrisler filterelementerne i den kemiske luftreenser på timebasis. pH-værdien må maksimalt være 2,0-2,6.
 - Service og vedligehold på luftreanseanlæg.
34. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal udformes som er angivet i kapitel 17 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og skal være kendt af de ansatte. I tilfælde, hvor der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen udformes eller tilrettes således, at de pågældende ansatte er i stand til at træffe de fornødne forholdsregler i tilfælde af uheld. En opdateret beredskabsplan skal være tilgængelig på husdyrbruget senest ved udnyttelse af godkendelsen.
35. Ved eventuelt ophør af dyreholdet eller ved permanent nedsættelse af kapaciteten til under IE-stipladsgrænser, skal dette meddeles til Aarhus Kommune jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 17. Ved husdyrbrugets eventuelle ophør skal stalde m.v. rengøres og lagre af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Gødnings- og ensilageanlæg samt siloer, som eventuelt ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, fjernes i overensstemmelse med gældende affaldsregler.

⁶ Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

VURDERING

1. Formål

I det følgende skal det vurderes, om den ansøgte ændring af husdyrbruget på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup kan indebære væsentlige virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Under vurderingen skal inddrages alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år.

Desuden skal Aarhus Kommune ved ny bebyggelse vurdere om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Vurderingsgrundlaget er oplysningerne afgivet ved indsendelse af det digitale ansøgnings-skema med nr. 238425 via husdyrgodkendelse.dk.

Bestemmelserne til vurdering af ansøgningen er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁷ kapitel 14. Husdyrbruget er omfattet af bestemmelserne i lovens § 16 a, stk. 2 idet det er første gang det miljøgodkendes efter den gældende husdyrbruglov og er et IE-husdyrbrug med slagtesvin (over 2.000 stipladser).

I forbindelse med miljøvurderingen skal det ligeledes afgøres, hvorvidt det er nødvendigt at fastsætte konkrete individuelle vilkår, dels til sikring af at oplysningerne i ansøgningen fastholdes og dels til sikring af, at landbruget kan drives uden at medføre større forurening og gener end forventeligt, og som kan accepteres inden for rammerne af den gældende lovgivning.

Der henvises i øvrigt til miljøkonsekvensrapporten i ansøgers miljøtekniske redegørelse (bilag 2) for yderligere oplysninger og vurderinger.

2. Overordnet om det ansøgte

Peder Rasmussen, Hovmuren 5, 8520 Lystrup har den 24-01-2023 søgt om miljøgodkendelse til ændring af husdyrbruget på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup.

Der er søgt om godkendelse af produktionen i eksisterende stalde. Der sker ingen udvidelse af produktionsareal, og der opføres ikke nyt byggeri.

⁷ Bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrbruget er i dag omfattet af følgende afgørelser vedrørende tilladt dyrehold, stalde og opbevaringsanlæg:

- Miljøgodkendelse fra 15. august 2016 efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven, som omfattede en udvidelse af dyreholdet til 20.000 slagtesvin (30-114 kg), og etablering af gyllebeholder på 5.000 m³.
- Tillæg til miljøgodkendelse fra 9. december 2016, som omfattede ændret placering af gyllebeholder.

Miljøgodkendelsen fra 15. august 2016 og tillægget af 9. december 2016 bortfalder således, når denne miljøgodkendelse er trådt i kraft, hvilket vil sige når miljøgodkendelsen er meddelt og offentliggjort.

3. Stalde, opbevaringsanlæg m.v.

I bilag 1 ses en situationsplan over husdyrbruget inklusive stalde og opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Der er stillet vilkår om størrelse af produktionsareal (vilkår nr. 1) og opbevaringsanlæg (vilkår nr. 2) på husdyrbruget. Vilkårene giver også oversigt over anlæggenes tekniske data.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens §§ 6 og 8 indeholder generelle afstandskrav, som gælder ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyranlæg og opbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening. I det følgende diagram er disse krav vist. Desuden skal der ved etablering af opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning være mindst 100 m til åbne vandløb samt søer, der er større end 100 m² jf. § 8 stk. 2.

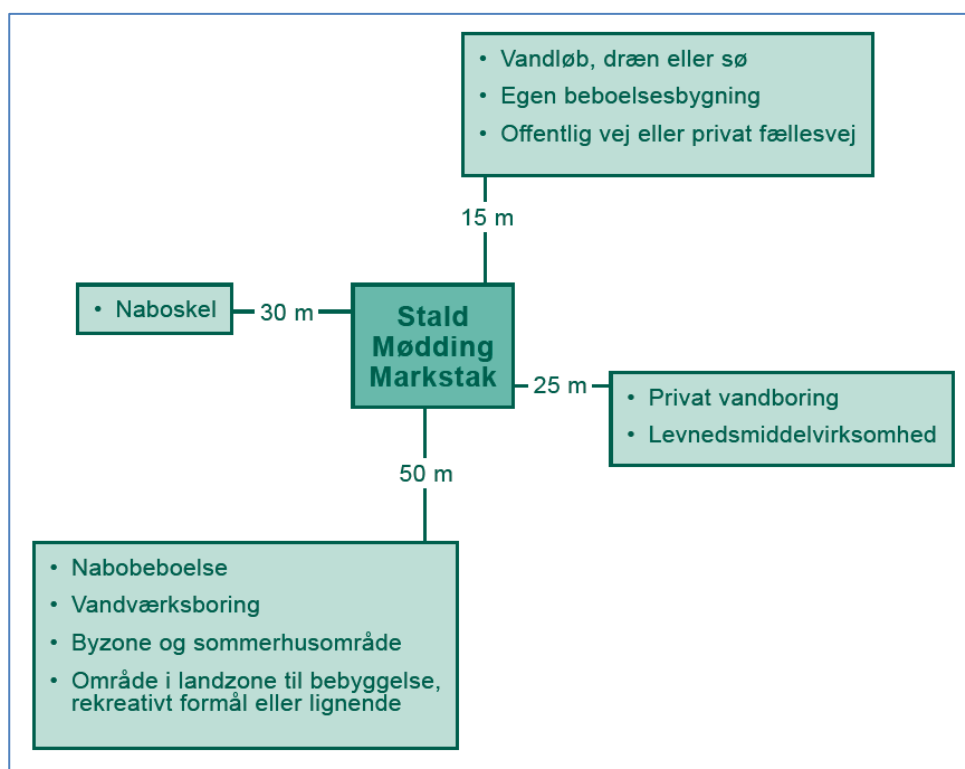

Diagram: Generelle afstandskrav, som gælder ved etablering af husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening. Ved "byzone og sommerhusområde" forstås eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ved "område i landzone til bebyggelse, rekreativt formål eller lignende" forstås område i landzone, der i

lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende

Projektet overholder afstandskravene i §§ 6 og 8 i husdyrbrugloven.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Opbevaringsanlæg skal i henhold til gældende husdyrgødningsbekendtgørelse have en tilstrækkelig kapacitet, hvilket normalt svarer til mindst 9 måneders tilførsel, dog mindre ved kvæghold med udegående dyr.

Ansøger har oplyst, at der årligt vil kunne produceres ca. 10.650 m³ gylle inklusive rengøringsvand, drikkevandsspild og overfladevand fra udleveringsrampe, samt vand fra luftrensere (bilag 2). Den samlede opbevaringskapacitet jf. nedenstående skema er 8.875 m³, svarende til 10 måneders opbevaring.

Opbevaringsanlæg nr.	Kapacitet (m ³)
Gyllebeholder på Klokkbakken 22	5.000
Gyllebeholder på Hovmuren 5	1.825
Opbevaringsaftale Hæstvej 1	2.050
I alt	8.875

Tabel: opbevaringskapacitet i gyllebeholdere jf. ansøgers oplysninger (bilag 2). Oplysninger om overfaldeareal og teltoverdækning fremgår af vilkår nr. 2.

Terrænet omkring gyllebeholderen er let skrånende, og der er ca. 180 m til vandløb og søer over 100 m². Der er mere end 1,5 km til nærmeste almene vandforsyningsboring. Nærmeste private vandforsyningsboring ligger 26 meter vest for stalden.

Der er over 15 m til dræn fra gyllebeholder og stalde. I §12 miljøgodkendelsen af 15. august 2016 var der vilkår om, at dræn skulle flyttes i forbindelse med etablering af stalde og gyllebeholder, så der blev mere end 15 m. Dette er efterfølgende kontrolleret ved tilsyn.

Der er stillet vilkår om udarbejdelse af beredskabsplan.

Aarhus Kommune vurderer ud fra dette, at der ikke vil være en væsentlig miljørisiko forbundet med håndtering og opbevaring af flydende og fast husdyrgødning for jord, grundvand eller overfladevand

4. Landskabelige hensyn

Der opføres ikke nyt byggeri eller renovering af eksisterende husdyranlæg. Der er etableret beplantning omkring gyllebeholder og anlæg mod nord og syd (grøn markering på figur 1). Beplantningen her er etableret omkring 2020, og har på nuværende tidspunkt endnu ikke nået en højde, der giver en effektiv sløring. Det vurderes ikke at være nødvendigt med yderligere beplantning mod nord og syd.

For at sikre, at husdyrbruget fremadrettet udgør en samlet helhed i landskabet, skal der etableres beplantning vest for anlægget. Husdyrbruget kan vælge at placere beplantningen i umiddelbar tilknytning til anlægget (rød markering på figur 1), eller øst for skellet til matrikel 2s, Pannerup By, Trige (gul markering på figur 1).

Hvis bevoksningen (lysegrøn markering på figur 1) på matrikel 4b, Pannerup By, Trige fjernes, skal der desuden etableres afskærmende bevoksning langs skellet mod syd (hvid markering på figur 1).

Dette er fastholdt ved vilkår.

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at der ikke vil ske påvirkning af landskabet.

Figur 1 – Eksisterende Beplantning (markeret med grøn). Beplantning mod vest skal placeres enten i umiddelbar tilknytning til husdyrbruget (rød markering), eller langs skel mod vest (gul markering). Hvis bevoksning på nabomatrikel fjernes (lysegrøn markering) skal der etableres beplantning langs skellet (hvid markering).

5. Alternativer

Der indgår i miljøgodkendelsen ikke opførelse af nyt byggeri. Det er derfor efter kommunes opfattelse ikke relevant at overveje yderligere alternativer end 0-alternativet, som er beskrevet herunder.

0-alternativet

Ifølge miljøkonsekvensrapporten vil 0-alternativet bestå i, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse med en maksimal årlig produktion af 20.000 slagtegrise fra 30-114 kg. Aarhus Kommune vil i så fald foretage en revurdering af miljøgodkendelsen, da der er kommet nye BAT-konklusioner for fjerkræ og svin i 2017.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte staldanlægget optimalt. Der er ikke foretaget scenarieberegninger for alternativer i Husdyrgodkendelse.dk, da der er tale om godkendelse af et eksisterende husdyrbrug.

Da dyre- og gulvtyperne, teltoverdækningen og den eksisterende luftrensning er tilstrækkelige til at leve op til BAT for ammoniak, er der ikke benyttet yderligere virkemidler.

Kommunen vurderer, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau, undertiden kan betyde en begyndende afvikling af en produktion. Samfundsmæssigt kan 0-alternativet risikere at medføre færre arbejdspladser, på husdyrbruget og i følgevirkninger, med den følge, at samfundets indkomstdannelse kan mindskes.

Med hensyn til miljøpåvirkning og nabogener for udvidelsen set i forhold til 0-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde risiko for en væsentlig påvirkning af

det omgivende miljø, eller væsentlig større gener for naboer end ved den nuværende produktion – jf. øvrige afsnit i miljøgodkendelsen.

6. Natur

Aarhus Kommune har vurderet, hvorvidt der i forbindelse med husdyrbruget er behov for en beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning.

Kommunen inddrager i en sådan vurdering alle eventuelle etableringer, udvidelser og ændringer af et husdyrbrug, som er godkendt, tilladt eller afgjort ved anmeldelse inden for de seneste 8 år. For det konkrete husdyrbrug er der indenfor de seneste 8 år foretaget udvidelse, som beskrevet i afsnit 2 herover.

Natura 2000-områder (kategori 1 natur)

Kategori 1 natur omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturområder, som er beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder og er omfattet af udpegningsgrundlaget, samt heder og overdrev, som er beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder og som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Staldanlægget ligger i en afstand af ca. 12,5 km fra det internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000-område) nr. 233, Brabrand Sø med omgivelser/234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (figur 2).

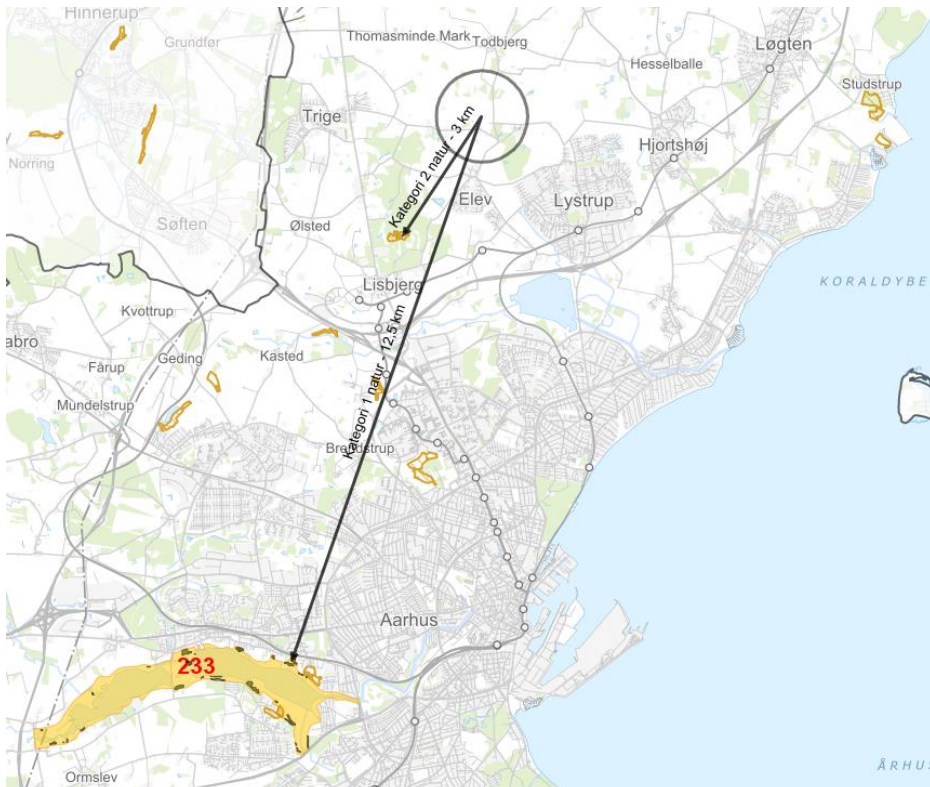
Kommunen har vurderet, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering i forhold til Natura 2000-området, idet anlægget ligger langt fra Natura 2000-området. Det er via beregning dokumenteret, at totaldeposition fra staldanlægget vil være 0,0 kg N/ha/år på Natura-2000 området. Projektet overholder således den maksimalt tilladte totaldeposition⁸ jf. § 26 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Ammoniakfølsomme naturtyper (kategori 2 natur)

Kategori 2 natur er følgende ammoniakfølsomme naturområder, som er beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder: højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha i størrelse, og overdrev over 2,5 ha i størrelse.

Staldanlægget ligger ca. 3 km NØ for et overdrev, som er nærmeste område med kategori 2 natur, jf. § 7, stk. 1, nr. 2 i husdyrbrugloven. Ifølge beregninger i det digitale ansøgningssystem vil totaldepositionen som følge af ammoniakemission fra staldanlægget efter udvidelsen være 0 kg N/ha/år på den del af naturområdet, som ligger nærmest staldanlægget. Projektet overholder således den maksimalt tilladte totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år i henhold til § 27 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

⁸ Den maksimalt tilladte totaldeposition til kategori 1 natur er 0,2 kg N/ha/år, 0,4 N/ha/år, eller 0,7 N/ha/år afhængigt af, hvor mange husdyrbrug, som er lokaliseret i nærheden af naturområdet og påvirker det med ammoniakemission.

Figur 2 Der er cirka 12,5 km fra anlægget til nærmeste kategori 1 natur (ammoniakfølsom habitatnatur indenfor Natura 2000), og cirka 3 km til nærmeste kategori 2 ammoniakfølsomme natur (overdrev i Lisbjerg Skov). Omkring anlægget er der med en cirkel angivet en afstand på cirka 1 km.

Regional og lokal natur (kategori 3 natur)

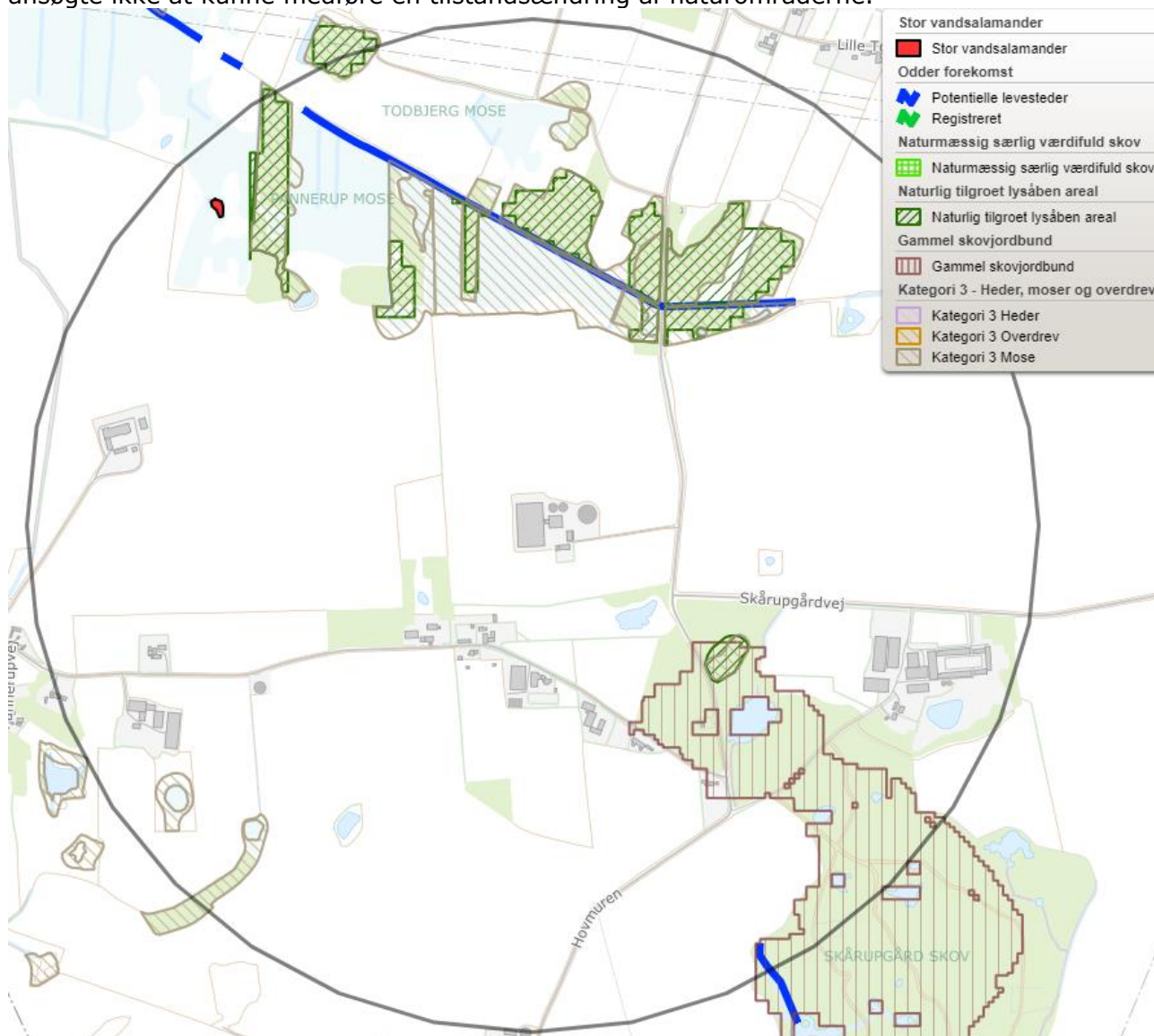
Kategori 3 natur omfatter heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2.

Kommunen kan i særlige tilfælde stille krav vedrørende den maksimale merdeposition med ammoniak på kategori 3 natur. Kravet til den maksimale merdeposition af ammoniak fra et husdyrbrug kan dog ikke være under 1,0 kg N/ha/år. Ved særlige tilfælde forstås, at der skal være tale om en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Det vil sige, at kommunen har mulighed for at stille krav, når der er tale om et område med høj naturkvalitet og/eller, at området er særligt udpeget i kommuneplan eller er omfattet af fredning eller planlagt naturplejeindsats. I øvrigt har kommunen kun mulighed for at stille krav, når ammoniakbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til den påvirkning af næringsstoffer, naturområdet modtager fra andre kilder.

Inden for en radius på ca. 1 km omkring staldanlægget er der en række moser og mindre søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Desuden er der ammoniakfølsom skov, som sammen med overdrev og moserne hører under kategori 3 natur. Se figur 3.

Det nærmeste kategori 3-naturområde er en mose, der ligger ca. 400 meter SØ for husdyrbruget i Nørreskov. Merdepositionen i dette punkt er 0,7 kg N/ha/år. Derudover ligger der et større moseområde i skovområdet omkring Spørring Å ca. 400 meter nord for anlægget. Den maksimale merdeposition i dette område er 0,8 kg N/ha/år. Da merdepositionen af ammoniak er mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det ansøgte ikke at kunne medføre en tilstandsændring af naturområderne.

Ca. 350 meter mod SØ ligger der en ammoniakfølsom skov (gammel skovjordbund), som er kategori 3 natur. Merdeposition på naturområdet vil blive 0,7 kg N/ha/år, jf. beregning i det digitale ansøgningssystem. En tidligere udpegning af potentiel ammoniakfølsom skov ligger tættere på i en afstand af ca. 300 meter, og her er merdepositionen på 1,0 kg N/ha/år. Da merdepositionen af ammoniak i begge tilfælde er maksimalt 1,0 kg N/ha/år, vurderes det ansøgte ikke at kunne medføre en tilstandsændring af naturområderne.

Figur 3 Nærmeste beskyttede natur omkring anlægget består af natur beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (enge og søer) og kategori 3 natur (ammoniakfølsom skov/mose/hede). Bilag IV arten Stor Vandsalamander er også registreret (rød skravering), og to vandløb er potentielle levesteder for Odde. Den sorte cirkel viser ca. 1000 m til staldanlæg

Bilag IV

I et vandhul ca. 800 meter NV for anlægget er der registreret Stor Vandsalamander (se figur). Derudover er der flere vandhuller og vandløb, som er potentielt egnede levesteder for Bilag IV-arterne Stor Vandsalamander og Odde. Området må også forventes at være levested for flere flagermusarter. Alle danske flagermusarter er bilag IV-arter.

Efter kommunens vurdering vil den øgede deposition af ammoniak ikke give anledning til en væsentlig ændring af naturtilstanden af de omkringliggende vandhuller, skove, moser, og

overdrev og deres værdi som leve- og ynglelokalitet for Bilag IV-arterne Stor Vandsalamander, Odder og flagermus eller for øvrige sjældne arter.

Det er samlet kommunens vurdering, at den øgede ammoniakemission fra anlægget ikke vil medføre tilstandsændringer af beskyttet natur eller forringelse af levesteder for eller forekomst af sjældne arter.

7. Lugt

Ved etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug skal geneniveau for lugt overholdes til tre kategorier af omkringboende: enkeltbolig i det åbne land, samlet bebyggelse, og byzone.

Aarhus Kommune har beregnet geneafstand for hver kategori og har sammenlignet med den fysiske afstand til de omkringboende, som er tættest på i hver af de tre kategorier.

Det maksimalt tilladte geneniveau er vist i tabel 1. Det maksimalt tilladte geneniveau er overholdt, når geneafstanden er mindre end den vægtede gennemsnitsafstand fra stald til geneområde. Lugt er beregnet i det digitale ansøgningssystem ud fra oplysningerne om den ansøgte husdyrproduktion. Der korrigeres for vindretning, afstand til stalde, og eventuelle andre husdyrbrug i nærheden. Beregning foretages både efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OUE) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE).

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Pannerupvej 25	0	NY	335,3	335,3	775	Ja
 Pannerupvej 30	0	NY	335,3	268,3	271,7	Ja
 Pannerupvej 38	0	NY	335,3	268,3	607,3	Ja
 Klokbakken 13	0	NY	661,4	661,4	1223,5	Ja
 Elev By, Elev	1	NY	855,9	894,4	1078,2	Ja
 Elsted By, Elsted	0	NY	855,9	855,9	1869,2	Ja

Tabel 1 Nabopåvirkning. Det maksimalt tilladte geneniveau for lugt, samt geneafstand og vægtet gennemsnitsafstand i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og fremtidig byzone eller sommerhusområde. Geneniveau er overholdt, når geneafstand er mindre end den vægtede gennemsnitsafstand fra stalde til geneområde. Tabellen viser for hver nabokategori den længste af de to geneafstande, som beregnes med henholdsvis Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen

De maksimalt tilladte geneniveauer for lugt er overholdt i forhold til enkelt boliger uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone, se nedenstående tabel (tabel 1).

Der er stillet vilkår om staldenes størrelse og størrelse på gødningsopbevaringsanlæg.

Der er beregnet en konsekvenszone for lugt, det vil sige en zone indenfor hvilken, de omboende vil kunne blive udsat for lugtemission af en vis styrke. Konsekvenszonens afstand er

995 m. Beboere indenfor denne zone er blevet orienteret med mulighed for at udtale sig i sagen, inden der blev truffet afgørelse.

Det er ud fra de beregnede geneafstande og de stillede vilkår Aarhus Kommunes vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige lugtgener i forhold til de omboende.

8. Belysning, støv, støj og skadedyr

Ansøger har oplyst, at der er udendørs belysning ved foderlade og hhv. ind- og udleveringsrampe. Det er kommunens vurdering, at der på baggrund af afstanden til de omboende ikke vil være risiko for væsentlige gener fra belysning.

De primære kilder til støv vil efter ansøgers oplysninger (bilag 2) forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer, samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder.

Støv fra hhv. foderblanding og foderlevering er begrænset, da foder tippes i korngrav inde i foderladen, og ledes videre ud i staldene via lukkede rørsystemer. Det er kommunens vurdering, at der på baggrund af afstanden til de omboende ikke vil være risiko for væsentlige støvgener.

De primære kilder til støj fra anlægget vil efter ansøgers oplysninger (bilag 2) være ventilationsanlæg, luftrensingsanlæg, tipning af foder og beluftning af korn. Hertil kommer generel støj fra staldene, samt støj ved højtryksrensning. Kommunen har vurderet, at de omboende kan sikres mod væsentlige støjgener ved at stille vilkår om overholdelse af konkrete støjgrænser samt vilkår om, at der skal foretages målinger, hvis der skulle opstå begrundet tvivl om, hvorvidt ejendommens drift kan leve op til de fastsatte grænser.

Rystelser kan i særlige tilfælde være til gene fra en virksomhed eller landbrug, afhængigt af, hvilke aktiviteter, der foretages, samt afstanden til de omkringboende naboer. Der er for det konkrete husdyrbrug ikke oplyst om aktiviteter, som i særlig grad skulle frembringe vibrationer, rystelser eller lavfrekvent støj. Jævnfør husdyrbrugloven er afstandskravet for etablering, ændring eller udvidelse af staldanlæg, gødningsopbevaringsanlæg og ensilagepladser 50 meter til nærmeste nabobeboelse. For det konkrete husdyrbrug er der ca. 200 meter til nærmeste nabobeboelse. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige gener fra rystelser.

Hvis der mod forventning skulle opstå gener fra belysning, støv eller rystelser, vil kommunen kunne påbyde, at problemet bliver undersøgt.

Der er stillet vilkår om effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

Forebyggelse af flueplage kræver efter de gældende retningslinjer først og fremmest en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. God staldhygiejne indebærer, at man dagligt fjerner rester af gødning og foder nær skillevægge og langs kanter af render til automatiske gødningsanlæg. Særlige flueproblemer kan opstå i spaltegulvsstalde for svin. Dette kan reduceres ved konstant omrøring af gyllen eller ved aktiv bekæmpelse. Aktiv bekæmpelse af fluer består f.eks. af mekanisk bekæmpelse med lim- og lysfælder, biologisk med snyltehvepse og rovfluer, eller ved kemisk bekæmpelse, hvor larvecider er den grundlæggende metode. Ansøger har oplyst (bilag 2), at fluegener bekæmpes efter behov med rovfluer.

Det er Aarhus Kommunes vurdering, at der med de i ansøgningen angivne forhold og det stillede vilkår ikke er væsentlig risiko for gener fra skadedyr.

9. Affald, olie og kemikalier

Affaldsfraktioner fra ejendommen samt håndtering af affald fremgår af ansøgers miljøtekniske beskrivelse (bilag 2). Døde dyr opbevares ved den sydøstligste kant af gyllebeholderen på betonspalter og under kadaverkappe, og bortskaffes til DAKA med afhentning hver ca. hver 3. dag. Placering af døde dyr er langt fra de omboende.

Affaldshåndtering er omfattet af de til enhver tid gældende affaldsregulativer for Aarhus Kommune. Alt affald fra husdyrbruget skal opsamles, opbevares og transporteres efter reglerne i affaldsregulativerne.

Der er én 1.200 liters fyringsolietank på ejendommen. Olietanken er placeret i garagen.

Vaske- og desinfektionsmidler opbevares i teknikrum. Det maksimale oplag er 100 liter adgang. Syre til luftrensingsanlægget opbevares i plastpalletanke med stålramme. Plastpalletankene er opstillet på betonpladsen ved luftrenseren. Der er etableret opkant, så eventuelt spild tilbageholdes, og halvtag, så arealet bag opkanten ikke fyldes med regnvand. Den maksimale mængde syre, der opbevares er 4 stk. 1.000 l plastpalletanke (96 % svovlsyre). Der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld med olie og kemikalier.

Der er stillet vilkår vedrørende opbevaringen af et eventuelt oplag af olie og kemikalier på virksomheden, herunder om etablering af spildsikring.

Det er ud fra ovenstående kommunens vurdering, at håndtering og opbevaring af affald, olie og kemikalier, med de stillede vilkår kan foretages uden at medføre væsentlig risiko for påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand.

10. Transport

Aarhus Kommune har vurderet de gener, der er forbundet med transport i forbindelse med husdyrbrugets drift. Antallet af transporter til og fra ejendommen fremgår af den miljøtekniske beskrivelse. Der vil som følge af ændringen af produktionen på ejendommen ske en stigning i antallet af årlige transporter fra ca. 1.179 til 1.266.

Det er kommunens vurdering, at transporten til og fra anlægget ikke vil medføre væsentlige miljømæssige gener i nærområdet. Det bemærkes i øvrigt, at transport på veje skal ske i overensstemmelse med anden lovgivning herunder færdselsloven.

11. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Kravet om anvendelse af BAT-teknologi bygger på det princip, at husdyrbruget ved udvidelser eller ændringer skal forebygge og begrænse forurening fra produktionen ved anvendelse af den bedste, tilgængelige teknologi – bedre kendt som "BAT-teknologi".

Hvilken teknologi der anses for BAT-teknologi, fastlægges af Miljøstyrelsen ud fra afprøvninger af forskellige teknologier for bl.a. renseeffekt og økonomi. Herefter foretages for alle teknologier en afvejning af renseeffekt over for prisen på teknologien for at sikre, at teknologien ikke er uforholdsmæssigt dyr i forhold til dens effektivitet. Teknologier kan altså blive afvist som BAT-teknologi, fordi de er for ineffektive, eller fordi de er for dyre.

Ved fastlægnings af, hvad der anses for BAT-teknologi, anlægges den betragtning, at større virksomheder i branchen generelt må forventes at have bedre økonomiske muligheder end

små for at anvende forureningsbegrænsende teknologi i produktionen. BAT-kravet fastsættes derfor strammere for større husdyrbrug end for små (proportionalitet).

I ansøgninger med en årlig emission af ammoniak på mere end 750 kg, beregnes hvad emissionen ville være i den ansøgte drift, hvis BAT-teknologi blev anvendt. Dette niveau kaldes "BAT-niveauet" for den pågældende ansøgte drift og er det niveau, som skal overholdes i den ansøgte drift. Ansøger er frit stillet til at anvende en godkendt teknologi til at bringe emissionen ned på BAT-niveau.

Emission

For eksisterende staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg, hvor der i en tidligere godkendelse er fastsat vilkår med henblik på reduktion af ammoniakemissionen, skal BAT-niveauet genberegnes med inddragelse af effekten af disse vilkår, medmindre vilkårene er stillet til en miljøteknologi, som ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, eller på anden måde er anerkendt.

I den hidtidige miljøgodkendelse var der stillet vilkår til luftrensning, gyllekøling og hyppig udsugning.

På godkendelsestidspunktet var Agrifarms staldkoncept Intellifarm til slagtegrise endnu ikke optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste. Vilkår blev fastsat i samarbejde med Agrifarm ud fra en vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen om staldkonceptet. Intellifarmstalden blev endeligt optaget på Teknologilisten i 2019.

I den hidtidige miljøgodkendelse var der således stillet vilkår om, at luftrensningsanlægget skal levere en ammoniakreduktion på mindst 89 % af den ammoniak der suges ud under staldgulvet, og som indeholder 60 % af ammoniakken fra stalden. Samlet set skulle kombinationen af gulvudsugning og luftvasker reducere ammoniakfordampningen fra anlægget med mindst 53 %, og hvis effekten af ammoniakrensningen udeblev, skulle der anvendes andre ammoniakreducerende tiltag, med en samlet effekt på minimum 53 %, hvilket kunne være øgning af luftflowet ud over 10 m³ pr gris.

I dag står der i MELT-indstillingen, at ventilationen skal styres således, at de første 18 m³ luft pr. gris pr. time bortventileres via punktudsugningen. Ifølge ansøgningsmaterialet er luftrensningsanlægget på Klokkbakken 22 ikke dimensioneret til at øge udsugningen fra 10 m³ til 18 m³ luft pr. gris pr. time.

Det har således vist sig, at der er kommet andre krav til Intellifarmstalden end forudset. Stalden på Klokkbakken 22 er opført i overensstemmelse med vilkårene i miljøgodkendelsen.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21 stk. 5 fremgår: "Effekten af anvendt miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, fradrages ved beregningen af ammoniakemissionen. Effekten af teknologi, som ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, kan kun fradrages, hvis kommunalbestyrelsen samtidig fastsætter vilkår efter § 36, stk. 1, nr. 3.". § 36 stk. 1 nr. 3 omhandler muligheden for at få nye eller ændrede teknologier på Teknologilisten. Agrifarm har oplyst, at de ikke er i gang med at undersøge muligheden for at få godkendt ændringer af teknologien.

Hovedreglen er således, at hvis en teknologi anvendt i nudrift ikke længere findes på Teknologilisten, så skal teknologien ikke længere indgå i beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Aahus Kommune vurderer i dette tilfælde, at hovedreglen skal fraviges, og teknologien bør indgå i beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk, selvom den blev indrettet med en anden bortventilation end forudsat i Teknologilistens vilkårsforslag. Dette skyldes, at teknologien lever op til de teknologier på Teknologilisten, der hedder

”Punktudsugning i slagtegrisestalde med drænet gulv + spalter (33/67) eller med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv”, samt er tilkøbet en Agrifarm Agri Airclean kemisk luftrensere, der også er på teknologilisten.

Aarhus Kommune er således enig med ansøger i, at effekten af denne teknologi bør indtastes i både nudrift og ansøgt drift.

Formålet med rensningen var i sin tid at overholde kommunens krav om, at der kun måtte komme en merdeposition til en nærliggende skov på maks. 1 kg N/ha/år. Beregningerne i forbindelse med det daværende ansøgningsskema 88656 i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT blev overopfyldt med 2.051,01 kg N/år, samt at det generelle ammoniakreduktionskrav blev overopfyldt med 3.709,36 kg N/år.

Den daværende ammoniakreduktionseffekt for luftrenseren og gyllekølingen var indtastet med 55,6 %, hvoraf de 53,4 % kom fra luftrenseren (rensning af 60 % af luften med 89 % ammoniakrensningseffekt), og 4,7 % fra gyllekølingen svarende til en samlet effekt på 55,6 %.

Den effekt, der kan opnås ved punktudsugning og Agri Airclean luftrenseren er på 51,7 %. Ifølge Samspils-rapporten⁹ kan der ved luftrensning og punktudsugning ikke samtidigt reduceres ammoniak ved anvendelse af gyllekøling, hvorfor gyllekøling ikke sættes som vilkår i denne godkendelse. Til gengæld er hyppig udslusning en forudsætning for effekten af luftrensning og punktudsugning, så dette er fastholdt ved vilkår.

De 51,7 % beregnes ifølge formlen for samlet effekt: $0,7 \times E - 12$, hvor E er renserens effekt. $0,7 \times 91 - 12 = 51,7$.

Eftersom ammoniakreduktionskravet i den hidtidige godkendelse ikke var et BAT-krav, men et krav i forhold til ammoniakdeposition, som i denne miljøgodkendelse stadig er overholdt, vurderer Aarhus Kommune, at BAT-kravet overholdes med en ammoniakreduktionseffekt på 51,7%. For emission af ammoniak er der på baggrund af fastlagte emissionsfaktorer for dyretyper og staldtyper beregnet et BAT-niveau for staldene på 2.968 kg NH₃-N pr år, samt et BAT-niveau for gyllebeholderne på 209 kg NH₃-N pr. år. Det vil sige, at BAT-niveauet, som ikke må overskrides, er 3.176 kg/år for hele husdyrbruget.

BAT-krav for staldene pr. m² fremgår af BAT fanebladet i den digitale ansøgning. I beregningen indgår også anvendelsen af den miljøteknologi, som ansøger også har indtastet, og som er fastholdt i vilkår. Desuden er vilkårene særligt beskrevet i bilag 3, afsnit 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, også mht. opbevaringslagre. Dette skal sammenlignes med produktionen i den ansøgte drift, der udgør 3.176 kg NH₃-N pr år. Beregningen er lavet ud fra de husdyrtekniske data om bedriften, som indgår i ansøgningen, og som fremgår af vilkår nr. 1 og 2.

Det er konstateret, at BAT-niveauet for emission af ammoniak er overholdt.

Stalde og lagre:	Type:	Forudsætning	Areal (m ²)	BAT-krav (kg NH ₃ -N / (m ² ·år))	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)
Sektion 1A/1B	Slagtesvin og smågrise; 25-49% fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere	879 m ²	0,92*	807
Sektion 2A/2B			879 m ²	0,92	807
Sektion 3A/3B			597 m ²	0,92	

⁹ <https://husdyrvejledning.mst.dk/media/187236/samspil-mellem-miljoeteknologier.pdf>

Sektion 4A/4B		afgørelse	879 m ²	0,92	807
Gyllebeholder 2007	Gyllebeholdere m fast overdækning	Eksisterende gødnings-opbevaringsanlæg	1.043 m ²	0,2	209
Samlet BAT-krav (kg NH₃-N / år)					3.176
Faktisk emission (kg NH₃-N / år)					3.176
BAT overholdt					Ja

* Emissionsgrænseværdien for dyretypen "Slagtesvin og smågrise; 25-49%" i eksisterende stalde er 1,9 kgNH₃-N. Hertil kommer effekten af 51,7% rensning. Tallene er afrundede.

BAT for IE-husdyrbrug og særlige vilkår

Aarhus Kommune skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug desuden sikre sig at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at:

1. Der ud over iagttagelse af kravet i § 25 (om emission) er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
2. Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
3. Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
4. Produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
5. Affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
6. Der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og
7. Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Se redegørelse i ansøgers miljøtekniske beskrivelse (bilag 2). Der er stillet vilkår om staldsystemer, teltoverdækning af gyllebeholdere, punktudsugning, kemisk luftrensning og hyppig udslusning i hele anlægget.

Der er Kommunes vurdering, at BAT er anvendt i et tilstrækkeligt omfang i projektet. Kommunen har sikret sig, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at det kan leve op til kravene om BAT for IE-husdyrbrug.

Kommunen skal desuden stille særlige vilkår til IE-husdyrbrug om punkter, som i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 er angivet med nr. 7-13.

7) Placering af husdyrbruget og aktiviteterne med henblik på at begrænse transport af dyr, materialer og husdyrgødning og at tage hensyn til den mulige fremtidige udvikling af husdyrbruget.

Der er i godkendelsen stillet vilkår om placering af stalde og gyllebeholdere, hvorved det sikres, at transport af dyr, materialer og husdyrgødning begrænses til at ske til og fra husdyrbrugets stalde, beholdere og øvrige driftsbygninger. Der er med placeringen taget hensyn til den mulige fremtidige udvikling af husdyrbruget.

8) Indretning af husdyrbruget, så de forurenede områder uden om staldanlæg samt husdyrgødnings- og ensilageopbevaringsanlæg begrænses med henblik på at reducere produktion af spildevand.

Der er i godkendelsen stillet vilkår om indretning og drift, så arealer uden om staldanlæg og opbevaringsanlæg holdes rene og fri for spild af foder-, affalds- og gødningsrester.

9) *Tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt.*

I miljøansøgningen (bilag 2) er der redegjort for både vandforbrug og vandbesparende foranstaltninger. Der er stillet vilkår om, at vandforbruget så vidt muligt skal minimeres i forhold til det der oplyste.

10) *Grænseværdier, tekniske foranstaltninger eller tilsvarende parametre.*

Der er stillet vilkår om tekniske foranstaltning og grænseværdier til punktudsugningen og den kemiske luftrensning.

11) *Regelmæssig vedligeholdelse og overvågning af de foranstaltninger, der træffes for at forebygge og begrænse emissionerne fra husdyrbruget.*

Der er stillet vilkår om punktudsugning, kemisk luftrensning, hyppig udslusning og fast overdækning af gyllebeholdere.

12) *Hvordan der ved ophør af driften skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand.*

Der er stillet vilkår om nødvendige foranstaltninger ved ophør, og der henvises til kapitel 17 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

13) *Begrænsning af anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og grundvand på husdyrbruget. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.*

I miljøansøgningen (bilag 2) er der redegjort for anvendelsen af godkendte hjælpestoffer, herunder desinficerende midler og fodertilsætningsstoffer, og det er angivet, at disse kun anvendes i nødvendige mængder. Der er i godkendelsen stillet vilkår om, at såfremt der anvendes eller frigives farlige stoffer, skal dette begrænses mest muligt for at undgår risiko for forurening af jord og grundvand på husdyrbruget.

Formålet med vilkårene i denne godkendelse er at sikre, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet. Der er blandt andet stillet vilkår om produktionsareal i staldene, dyrearter, dyretyper, staldsystemer og -teknologi, ammoniakreducerende virkemidler, og de nævnte særlige vilkår for IE-husdyrbrug. Udover overholdelse af vilkårene skal husdyrbruget overholde andre miljøregler, herunder særregler for IE-husdyrbrug.

Særregler for IE-husdyrbrug

Særregler for IE-husdyrbrug fremgår af kapitel 17 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og skal overholdes som supplement til overholdelse af godkendelsens vilkår og øvrige generelle regler.

Miljøledelse § 42

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2. Stk. 2, herunder

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,

- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljømedarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Stk. 3: IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de krav, der er nævnt i stk. 2, nr. 1 – 5, f.eks. digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Miljøledelse – oplæring af personale § 43

IE-husdyrbrug skal oplære personale, hvad angår:

- 1) Relevant lovgivning.
- 2) Transport og udbringning af husdyrgødning.
- 3) Planlægning af aktiviteter.
- 4) Beredskabsplanlægning og -styring.
- 5) Reparation og vedligeholdelse af udstyr.

Jf. stk. 2 skal IE-husdyrbruget udarbejde oplæringsmateriale, der angår de forhold der følger af ovenstående punkter. Materialet skal være tilgængelige for personalet og opdateres løbende. Oplæringsmaterialet skal kunne fremvises på forlangende til tilsynsmyndigheden.

Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab § 44

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for håndtering af uventede emissioner og hændelser. Planen skal som minimum opfylde følgende betingelser:

Plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse

- 1) Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder).
- 2) Gyllepumper, -miksere, -separatorer og -spredere.
- 3) Forsyningssystemer til vand og foder.
- 4) Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimeret styring heraf.
- 5) Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør).
- 6) Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner).
- 7) Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen.
- 8) Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand.

Beredskabsplanen

- 1) En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder.
- 2) Handlingsplan for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte og kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning af møddinger og olieudslip).
- 3) Tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f.eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt oliesug, absorberingsmætter eller ruller til olieudslip).

Kontrol, reparation og vedligeholdelse skal ske regelmæssig. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at planen følges ved at føre logbog over gennemførte kontroller. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende sammen med planerne i forbindelse med tilsyn.

Fodringsringskrav § 46

Kvælstof

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til EU-forordning om fodertilsætningsstoffer. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

Fosfor

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og tilladt i henhold til EU-forordning om fodertilsætningsstoffer eller let fordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt ovenfor. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Energieffektiv belysning § 47

IE-husdyrbrug er forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement.

Kravet indtræder ved ændring eller udskiftning af eksisterende belysningsystem eller belysningsanlæg.

IE-husdyrbrugene skal opbevare fakturaer for gennemførte udskiftninger i 5 år og kunne forvises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Støvemissioner fra staldanlæg § 48

IE-husdyrbrug skal for at reducere støvemissioner fra staldanlæg enten reducere støvproduktionen fra foder og strøelse, anvende en metode til at binde støv i staldanlæggene eller behandle afgangsluft fra staldanlæggene ved hjælp af et luftrensningssystem.

Overholdelse af vilkår og krav § 49

Den, som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, underretter straks kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår samt de umiddelbart bindende krav til indretning og drift, IE-brug og årlig indberetning, og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene og kravene igen overholdes.

Årlig indberetning til kommunen § 50

IE-husdyrbrug skal engang årligt indsende følgende informationer til kommunen:

- 1) Logbøger for eventuel miljøteknologi.
- 2) Dokumentation for miljøledelsessystem (§ 42).

- 3) Logbog over gennemførte kontroller (§44).
- 4) Dokumentation for overholdelse af fodringskravet (§ 46).

IE-husdyrbrug skal hvert år senest den 31. december indsende informationer til kommunen. Informationerne skal angå det forudgående kalenderår og sendes samlet til kommunen. IE-husdyrbrug skal dog ikke indsende informationerne, hvis kommunen har modtaget dem i forbindelse med tilsyn, jf. reglerne i den til enhver tid gældende miljøtilsynsbekendtgørelse.

Ophør § 51

Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug finder kapitel 4b i lov om forurennet jord anvendelse.

Ved ophør forstås

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven,
- 3) situationer omfattet af § 59 a, stk. 2¹⁰, i husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven

IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

SAMLET VURDERING

Aarhus Kommune har vurderet miljøbelastningen efter ændringen af husdyrbruget på Klokbakken 22, 8520 Lystrup. Kommunen konkluderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget, samt at det ansøgte overholder kravene i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget med overholdelse af vilkårene kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet.

¹⁰ En godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b bortfalder, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del.

OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING

Da Aarhus Kommune modtog ansøgningen, annoncerede kommunen den offentligt på Aarhus Kommunes hjemmeside i perioden 26. januar 2023 til 16. februar 2023.

Udkast til miljøgodkendelse har været i høring i 30 dage fra 17. marts 2023 til 16. april hos ansøger, relevante naboer, og andre berørte, samt andre, der har anmodet om at blive hørt.

Høringen gav anledning til bemærkninger fra fire naboejendomme. Der var generelle bemærkninger vedr. lugt- og støjgener. Aarhus Kommune vurderer at naboer er tilstrækkeligt beskyttede mod lugt og støjgener ved de nuværende vilkår. Det blev også bemærket, at to ejendomme (Pannerupvej 29 og 32) havde fået brev vedr. ændring af status til ejerbolig. Denne ændring har dog ingen betydning for, om ejendommene er noteret med landbrugspligt, og det er Aarhus Kommunes vurdering, at det stadig er tilfældet for disse ejendomme, hvorfor de ikke indgår i lugtberetningen. Det blev også bemærket, at beplantningen mod vest og syd ikke var tilstrækkelig.

Den endelige miljøgodkendelse er ændret i forhold til udkastet ved, at kommunen genvurderet beplantningen om anlægget, og i den forbindelse er vilkåret blevet skærpet ved at sætte tidsfrist på beplantningen mod vest. Ansøger er blevet hørt i den forbindelse, og havde ingen bemærkninger.

Aarhus Kommunes afgørelse offentliggøres på kommunens hjemmeside den 26. april 2023.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via klageportalen, og afgørelsen kan påklages indtil 4 uger efter offentliggørelsen, jf. kapitel 7 i husdyrbrugloven. Det vil sige, at en eventuel klage skal være modtaget senest den 24. maj 2023 af Aarhus Kommune via klageportalen. Enhver, der har væsentlig individuel interesse i sagen, samt en række foreninger og organisationer m.v. vil kunne klage over kommunens afgørelse.

Klagen skal indsendes via klageportalen på www.naevneneshus.dk, www.borger.dk eller www.virk.dk.

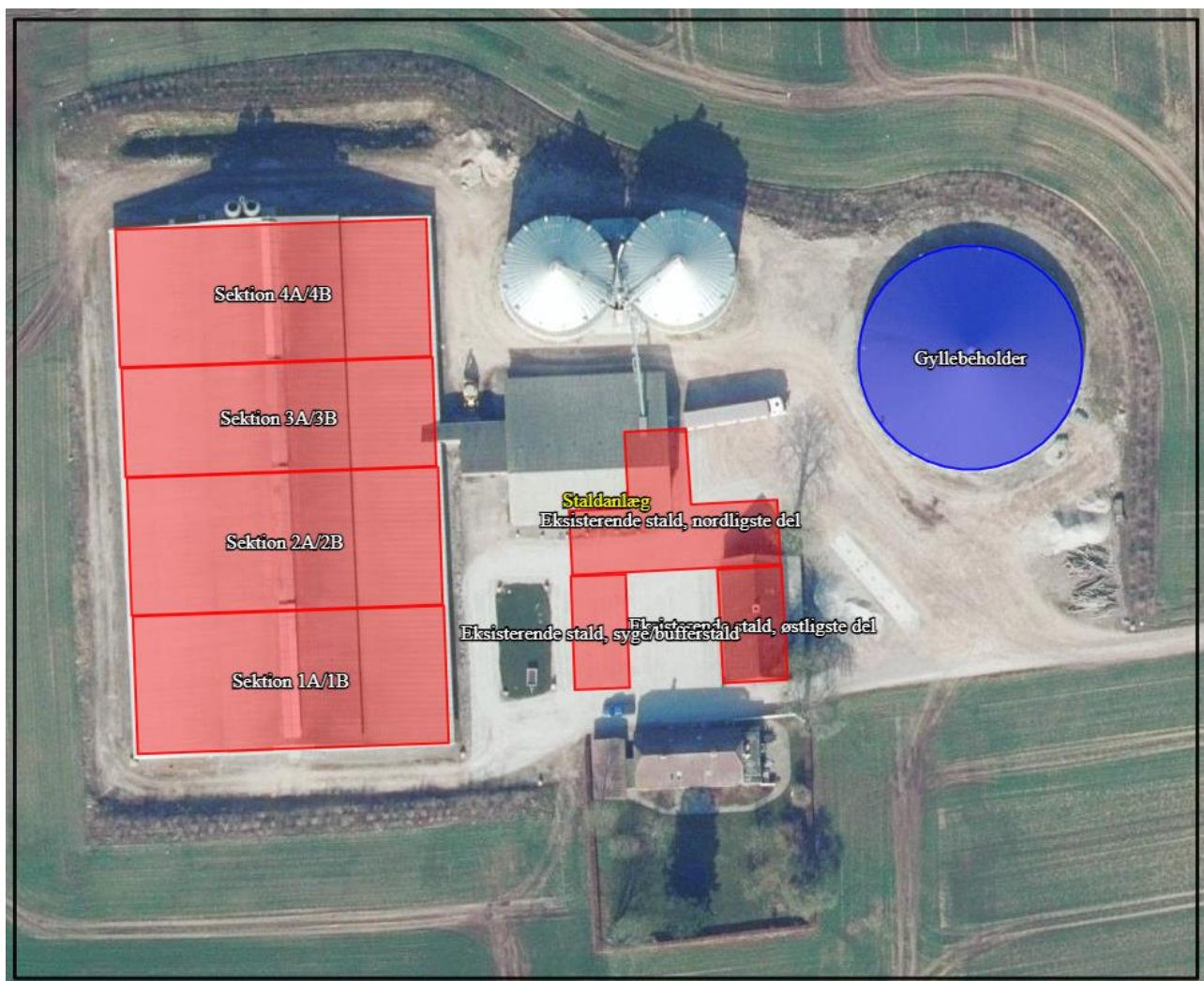
Vejledning om klagegebyr, og hvordan man skal logge på og anvende klageportalen findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside på www.naevneneshus.dk. Klagen sendes gennem klageportalen til kommunen. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. I særlige tilfælde kan du klage uden om klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget fra at bruge klageportalen, skal du aflevere klagen og en begrundet anmodning om fritagelse til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan blive fritaget.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan tages i brug, efter den er meddelt, men det sker på eget ansvar, da Miljø- og Fødevarerklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en tilladelse.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen har været offentligt bekendtgjort.

BILAG 1

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Klokkbakken 22

8520 Lystrup

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i eksisterende slagtegrise-
stald, flex til smågrise og slagtegrise samt ændring i teknologi

skema 238425 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Peder Rasmussen Hovmuren 5, 8520 Lystrup Mobil: 20714542 elevgard@post10.tele.dk
Husdyrbrugets adresse	Klokbakken 22 8520 Lystrup
CVR-nummer	14399836
CHR-nummer	79311
Kommune	Aarhus Kommune
Ejendomsnummer	7510360622
Matrikel-nr.	Matrikel: 4a - Pannerup By, Trige m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Hovmuren 5, 8520 Lystrup CHR-nr. 98938
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	238425
Konsulent	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup. Husdyrbruget er et IE-brug, da der er mere end 2.000 stipladser til slagtegrise.

Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegning og opgørelse over produktionsarealer. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2225 af 27/11/2021

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	10
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	10
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	11
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	13
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	13
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	14
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	14
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	15
3.4.1 <i>Landskab</i>	15
3.4.2 <i>Kulturarv</i>	17
3.4.3 <i>Materielle goder</i>	18
3.4.4 <i>Afstandskrav</i>	18
3.4.5 <i>Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.</i>	20
3.4.6 <i>Jordarealer og jordbund</i>	20
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	21
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)</i>	28
3.7 <i>Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)</i>	30
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	33
3.8.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	33
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	34
3.8.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	35
3.8.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	35
3.8.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	36
3.8.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	36
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	38
3.9.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	38
3.9.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	38
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	39
3.9.4 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	39
3.10 <i>BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)</i>	41
3.11 <i>Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)</i>	42
3.12 <i>Klima (F4, F5f)</i>	43
3.13 <i>Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)</i>	46
3.14 <i>Overvågning (F7)</i>	47

3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	47
3.16	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	47
3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	48
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	48
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	49
4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	49
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	49
4.2.1	<i>BAT råvarer (C2)</i>	49
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)</i>	50
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	51
4.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	52
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	55
6.	Konklusion	55
7.	Referenceliste	56
8.	Bilag	56
Bilag 1:	Oversigtskort	57
Bilag 2:	Ledningsplan	58
Bilag 3:	Staldtegning	59
Bilag 4:	Opgørelse af produktionsarealer	60

1. Indledning

Husdyrbruget har en § 12 stk. 2 miljøgodkendelse fra 15. august 2016 efter Husdyrbrugloven samt et tillæg til at ændre placeringen af en gyllebeholder fra 9. december 2016. § 12 stk. 2 miljøgodkendelsen blev stadfæstet uden ændringer af Miljø- og Fødevareklagenævnet d. 30. oktober 2017. Der er d. 17. februar 2020 meddelt afgørelse om, at etablering af 2 kornsiloer nord for foderladen ikke udløser krav om miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven.

Den nuværende produktionstilladelse er til 20.000 slagtegrise 30-114 kg. Den slagtevægt, der i dag efterspørges af slagteriet, ligger højere end 114 kg. Endvidere vil der med øget effektivitet være mulighed for at overskride det godkendte antal slagtegrise pr. år. Husdyrbruget ønsker derfor at overgå til en ny godkendelse, hvor der ikke stilles vilkår til et maksimalt antal producerede dyr og ind- og udgangsvægte, men hvor der i stedet godkendes produktionsarealer. Den maksimale produktion forventes at blive på ca. 22.000 slagtegrise ca. 30-120 kg. Endvidere ønskes ændret teknologi/ændrede vilkår om teknologi samt mulighed for at producere både smågrise og slagtegrise – primært for at have mulighed for at indsætte grise med en indsættelsesvægt lidt under 30 kg.

Ny faglig viden om ammoniak- og lugtemission fra stalde har vist, at der er en større sammenhæng mellem emissionerne og produktionsarealernes størrelser end det årligt antal producerede dyr. Fra 1. august 2017 er Husdyrloven således ændret, så emissionerne beregnes på grundlag af produktionsarealer.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Peder Rasmussen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Husdyrbruget har deltaget i et projekt med værktøjet ESGreen Tool, som beregner bedriftens klimaaftryk, og der arbejdes desuden med CO₂-regnskab gennem Danish Crowns Klimavejen.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbruget: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Klokkbakken 22, 8520 Lystrup. Husdyrbruget består af en konventionel slagtegrisebesætning. Den nuværende tilladte husdyrproduktion på husdyrbruget er på 20.000 slagtegrise fra 30 til 114 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion. Den fremtidige maksimale slagtegriseproduktion på husdyrbruget forventes at blive på op til ca. 22.000 slagtegrise 30-120 kg. Der ansøges samtidig om en fleksibel tilladelse, så der både kan produceres smågrise og slagtegrise, primært for at have lov til at indsætte grise med lidt mindre indgangsvægt end 30 kg.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger cirka midt mellem byerne Lystrup, Trige, Elev og Todbjerg i Aarhus kommune. Husdyrbruget ligger i et småbakket terræn, og terrænet nord for bygningsområdet på Klokkbakken 22 skråner ned mod et moseareal op til Todbjerg Bæk. Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget i et område med god landskabskarakter.

Bygningsområdet består af en stor stald med tilhørende foderlade, to stålsiloer, en gyllebeholder samt en mindre tidligere staldbygning og et stuehus. Stalden er en "Intellifamstald", der er bredere og lidt højere end traditionelle stalde. Stalden er karakteristisk ved at have høj midte med et tagspring ned til lavere "sidebygninger" samt vinduesventiler ved kip og ved tagspring. Ved staldens nordlige ende er opstillet to luftrensere, hvor den mekanisk udsugede luft ledes igennem og renses for ammoniak.

Husdyrbruget er delvist afskærmet af levende hegn og beplantninger, hvorfor husdyrbruget ikke er specielt synligt i landskabet.

Der sker intet nyt byggeri eller ændringer af bygningsmassen eller beplantningen.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenæfstandene overholdes. Lugtgenæfstandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Klokkbakken. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle, som blive hentet af biogasanlæg. Biogasanlægget kører afgasset biomasse tilbage til gyllebeholderen. Den afgassede biomasse udbringes på bedriftens marker som gødning.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til både kategori 1 natur og kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder, moser og overdrev og visse skove, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år i nudrift, men i forhold til driften for 8 år siden er der en merdeposition, idet husdyrbruget endnu ikke var udvidet. Den største merdeposition er til et skovareal samt en sø, som begge ligger sydøst for husdyrbruget. Beregningerne viser, at der er en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år i forhold driften for 8 år siden. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Da der kun kommer en merdeposition på maksimalt 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år og totaldepositionskravene overholdes, vurderes ammoniakdeposition til natur ikke at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget er et IE-brug, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at mindske miljøbelastningerne. Et IE-brug er et husdyrbrug, der er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

Husdyrbruget har desuden udarbejdet et miljøledelsessystem, et oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold.

Da der er tale om et eksisterende husdyrbrug, hvor der i forhold til den nuværende drift ikke sker udvidelse, ændringer eller gennemgribende reoveringer, er der ikke behov for at reducere ammoniakemissionen

yderligere. Der er fortsat teltoverdækning på gyllebeholderen og gyllekølingsanlægget og luftrenseren er fortsat i drift.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Det er ikke overvejet, at udskifte de eksisterende teknologier, da disse fortsat fungerer.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i miljøgodkendelsen fra 2016, som kommunen så skal foretage en revurdering af.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalden, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

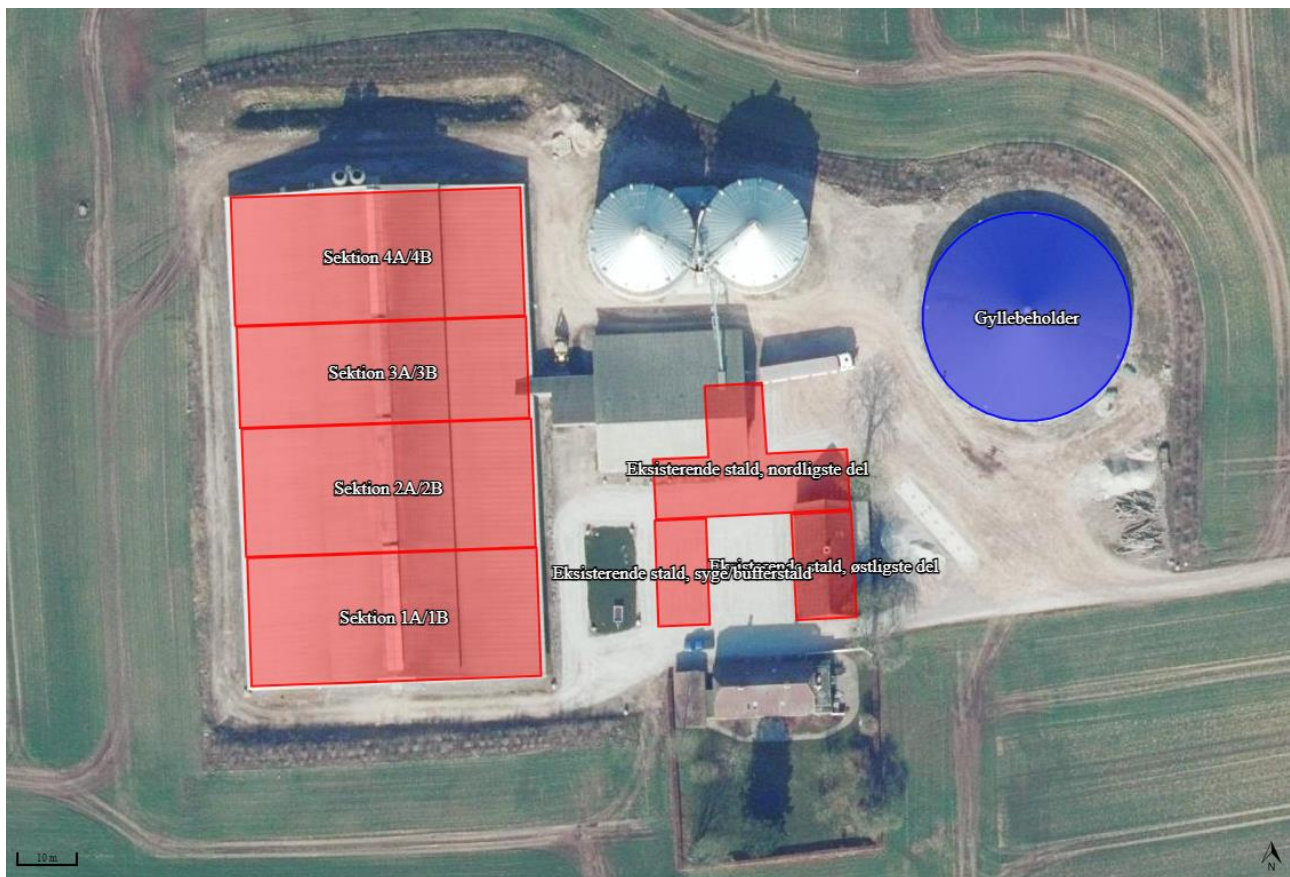
Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Det eksisterende bygningsæt ligger samlet. Bygninger, gyllebeholder, kornsiloer mv. ses af kortudsnittene i figur 1 samt bilag 1. Stalden er en Intellifarm stald med tilhørende luftrensere. De to kornsiloer er Sukup siloer med sidehøjde på 8,97 m med plads til ca. 1.616 ton korn i hver. Totalhøjden på siloerne er på 14,58 m. Her til skal lægges ca. 1,5 m til kopelevatoren.

Der er planer om at asfaltere indkørselsvejen til husdyrbruget, da grusvejen lider under de tunge transporter. Muligvis vil der også blive asfalteret noget af kørearealet øst for foderladen.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

I forhold til ønske om at ændre teknologi/ændrede vilkår til teknologi så se punkt. 3.5 og 3.11.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede siden Intellifarmstalden blev opført i 2016/2017, og der sker ingen ændringer af produktionsarealerne, hvorfor produktionsarealerne er ens i ansøgt drift og i nudrift. Der blev sat dyr ind i stalden d. 3. juli 2017.

Produktionsarealerne er beregnet ud fra oplysninger fra AgriFarm om stilængder og bredder samt inventar-bredde og krybbebredde. Se bilag 4. For produktionsarealerne i slagtegrisestaldene i 8 års drift er det skønnet, at ca. 70 % af staldenes grundareal har været produktionsareal. Der er ikke gemt staldtegninger af staldene. Med 70 % vurderes der nærmere at være skønnet et for lille produktionsareal end for stort. Dette er gjort for at være sikker på, at der ikke snydes i forhold til merdeposition i forhold til 8 års drift (se også punkt 3.5).

Produktionsarealerne i 8-års drift fremgår af tabel 1 og produktionsarealerne i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Eksisterende stald, nordligste del	482	Mekanisk ventilation	6 m	(#581227) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	338
Eksisterende stald, østligste del	194	Mekanisk ventilation	6 m	(#581228) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	136
Eksisterende stald, syge/bufferstald	166	Mekanisk ventilation	6 m	(#581229) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	116
Sum						590

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Sektion 1A/1B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581231) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	879
Sektion 2A/2B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581233) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	879
Sektion 3A/3B	897	Mekanisk ventilation	6 m	(#581235) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	597
Sektion 4A/4B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581237) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	879
Sum						3234

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Sektion 1A/1B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581230) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	879
Sektion 2A/2B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581232) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	879
Sektion 3A/3B	897	Mekanisk ventilation	6 m	(#581234) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	597
Sektion 4A/4B	1136	Mekanisk ventilation	6 m	(#581236) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	879
Sum						3234

Tabel 3: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift

Intellifarmstalden er inddelt i 8 sektioner herunder en mindre sygestald. De 6 af sektionerne er lige store og de 2 sidste lidt mindre, hvoraf den ene af disse sektioner indeholder sygestalden, en gang og et teknikrum. Det er valgt at indtegne sektionerne parvist, da det vurderes at give et tilstrækkeligt korrekt billede af lugt- og ammoniakemissionen fra husdyrbruget.

Der er udleveringsrum i den nordligste del af bygning 8 i BBR på ca. 162 m². Gulvet i stalden er et fulddrænet gulv. Da slagtegrisene kun opholder sig her midlertidigt (ca. 1-2 timer) og ikke fodres her, er stalden ikke vist som produktionsareal.

Ventilationen er naturlig ventilation kombineret med mekanisk punktudsugning, også kaldet hybridventilation. Den mekaniske punktudsugning anvendes som den første del af ventilationen. Når der er behov for øget

luftskifte i stalden, suppleres med naturlig ventilation via åbning af vinduesventiler i siden af stalden, midt på tagfladen og i kippen. Den naturlige ventilation reguleres efter klimatiske parametre (temperatur, vindhastighed, vindretning etc.). Sensorer registrerer klimaparametre, hvorefter en algoritme beregner korrekt ventilation, baseret på set-punkter i et tilhørende softwareprogram. Den mekanisk udsugede luft ledes ud gennem en hovedkanal under fordelingsgangen i stalden og videre gennem en Agri Airclean luftrenser, der er udstyret med en syrescrubber til rensning af ammoniak. Da der ikke har været behov for at rense for lugt, er renseren ikke udstyret med en basescrubber.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbruget har en teltoverdækket gyllebeholder til opbevaring af flydende husdyrgødning (se tabel 4). Gyllebeholderen er en Perstrup Greenline gyllebeholder på 5.000 m³, som er opført i 2017. Gyllebeholderen indgår dermed i ansøgt drift og nudrift men ikke 8 års drift.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Flydende				1043
Nudrift					
Gyllebeholder	Flydende				1043
8 års drift - Ingen data					

Tabel 4: Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m²

Alle sektioner er med træk og slip-system med automatisk udslusning af gylle. Gylle udsluses hver onsdag fra alle sektioner. Gyllebeholderen omrøres kun forud for udbringning.

Gylle fra stalden og udleveringsrummet ledes til en ca. 21 m³ for/mellembeholder og videre til en ca. 65 m³ afhentningstank med sugestuds. Biogasanlægget suger gylle op fra afhentningstanken via sugestuds og afgasset biomasse leveres i en fastmonteret tragt gennem teltoverdækningen. Biogasanlæggets tankbiler er forsynet med læssekran med automatisk tilbageløb.

Ansøger har en maskinstation til at stå for udbringningen af den afgassede biomasse med gyllevogn og nedfælder med automatisk læssekran. Når gyllebeholderen skal tømmes, åbnes tømningsslugen i teltet og læssekranen føres ned i gyllebeholderen og pumper den afgassede biomasse over i gyllevognen.

Med en forventet fremtidig maksimal produktion på op til ca. 22.000 slagtegrise 30-120 kg er den årlige mængde gylle, vaskevand, lænsevand fra luftrenseren og regnvand fra ind- og udleveringsrampe på ca. 11.248 m³. De 11.248 m³ er mindre end normtalsberegninger kommer frem til, da husdyrbrugets gylleproduktion ligger en del under normen. Dette skyldes bl.a. at der i stedet for et traditionelt overbrusning- og iblodsætningsanlæg er etableret et højtryksskølingsanlæg, der bruger væsentligt mindre vand til køling af dyr samt iblodsætning ved vask. Der benyttes endvidere ikke vaskerobot. Vaskeroboter medfører erfaringsmæssigt et væsentligt højere vandforbrug. Der er indgået opbevaringsaftaler for i alt 3.875 m³ i to gylleholdere. Disse gylleholdere fyldes med afgasset biomasse. Der er indsendt kapacitetsberegninger til kommunen, der viser, hvordan opbevaringskapaciteten overholdes.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er ejer og 3 ansatte, der står for driften af husdyrbruget. Kornsiloeerne benyttes til eget samt indkøbt korn, som benyttes til foder. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der føres E-kontrol
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg en gang om måneden
- Der er gyllebeholderkontrol af gyllebeholderen via beholderkontrolordningen
- Før pumpning af lænsevand bliver det tjekket, om der er plads til mere lænsevand i gyllebeholderen
- Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør (maskinstation)
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres el-tjek samt termofotografering hvert 5. år
- Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov (egenkontrol)
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner
- Der føres sprøjtejournal i FarmTraciking

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i den eksisterende lovligt etablerede Intellifamstald. Der er ikke planlagt nedrivning/fjernelse af eksisterende bygninger eller anlæg, og der sker ingen godkendelsespligtige ændringer af stalde eller anlæg.

Placeringer af stald, gyllebeholder mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har smågrise på Hovmuren 5. Smågrisene flyttes fra Hovmuren 5 til Klokbakken 22 ved ca. 30 kg. Selv om der sker transporter af dyr mellem de to husdyrbrug, samt nogle få transporter af halm og korn, og den fritliggende gyllebeholder på Hovmuren 5 benyttes til afgasset biomasse, som modtages tilbage fra biogasanlægget bl.a. som følge af den leverede gylle fra Klokbakken 22, så vurderes husdyrbrugene at kunne drives uafhængigt af hinanden. Som det senere fremgår under punkt 3.7, ligger der ingen beboelser i området, hvor de to husdyrbrugs lugtkonsekvenszoner overlapper hinanden.

Det vil være muligt at modtage smågrise fra andre husdyrbrug end Hovmuren 5, der vil kunne lejes en anden gyllebeholder, og der kunne indkøbes korn og halm fra fx foderstofforretning tilsvarende den mængde, der i dag køres til fra Hovmuren 5.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger i Århus Kommune mellem Lystrup, Elev og Todbjerg. Stalden er en "Intellifamstald", der er bredere og lidt højere end traditionelle stalde. Stalden er opbygget med en høj midte med et tagspring ned til lavere "sidebygninger" samt vinduesventiler ved kip og ved tagspring. Der er ingen traditionelle ventilationsafkast på tagfladen. Det aktivt ventilerede luft ledes ud gennem fælleskanal og ud gennem to store luftrensningsenheder.

Kommunen har tidligere vurderet følgende om landskabet:

"Området, hvor ejendommen er beliggende, kan karakteriseres som et landskabsområde med dødisrelief. Landskabet er et landbrugslandskab præget af flere landbrugsejendomme i nærheden. Terrænet er småbakket, og landskabet i den umiddelbare nærhed er i middel skala betinget af middelstore markfelter opdelt i transparente-lukkede rumlig afgrænsede landskabsrum. Ejendommens bygninger er beliggende i område med særlig god landskabskarakter."

De højeste anlæg på husdyrbruget er de to kornsiloer på ca. 16 m i højden (inklusive kopelevatorer).

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget inden for udpegningen Bevaringsværdige landskaber men uden for udpegningerne Særlig værdifuldt landbrugsområde, Kulturhistoriske bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Større sammenhængende landskaber, Geologiske bevaringsværdier samt Kystnærhedszonen.

Ifølge Aarhus Kommunes retningslinjer i Kommuneplan 2017 gælder nedenstående for bevaringsværdige landskaber:

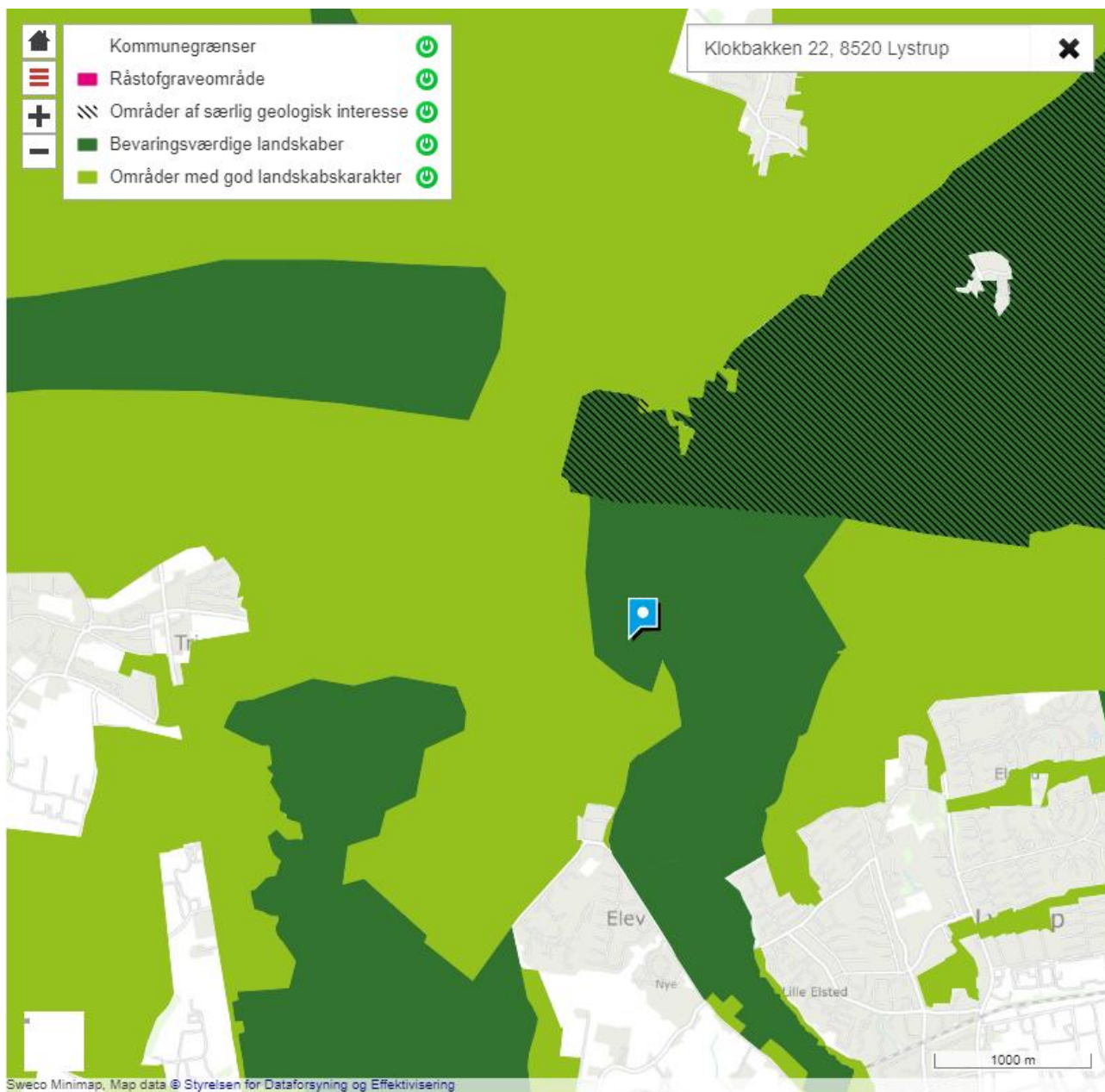
Landskaber med en særlig god landskabskarakter er bevaringsværdige. Områderne er karakteriseret ved:

- *Højt naturindhold (Egådalen, Aarhus Ådal, Lyngbygaards Ådal, samt skovene Lillering Skov, Hørret Skov og Lisbjerg Skov)*
- *Visuelle oplevelser (Bakketoppe med gode udsigtsmuligheder, særlige geologiske dannelser såsom åse, randmoræner mv.)*
- *Markante samspil mellem landskab og kulturbetingede helheder (Herregårdsmiljøer, områder med specielle bebyggelsesstrukturer og lignende)*

Områder med god landskabskarakter indeholder bevaringsværdige landskabselementer – terrænformer, bevoksninger, bebyggelsesstrukturer og lignende, som kendetegner området. Disse elementer skal bevares i forbindelse med planlægning af ændringer i landskabet.

I anmeldeafgørelsen for kornsiloerne står, at kornsiloerne opføres i et område med særlig god landskabskarakter, med det er ikke tilfældet, når man ser på kortene i forbindelse med Kommuneplan 2017. Se efterfølgende figur (der er intet overlap mellem lagene for udpegningerne af "Bevaringsværdige landskaber" og "Områder med god landskabskarakter").

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Figur 2: Kortudsnit fra Aarhus Kommunes hjemmeside for Kommuneplan 2017

Bygningerne på husdyrbruget er opført i røde, grå, og hvide farver i mursten, søstenselementer og stålplader med grå tage i eternit, stål og tagpap. Kornsiloeerne er af ufarvet galvaniseret stål. Gyllebeholderen er etableret i betonelementer og har teltdug i grå pvc.

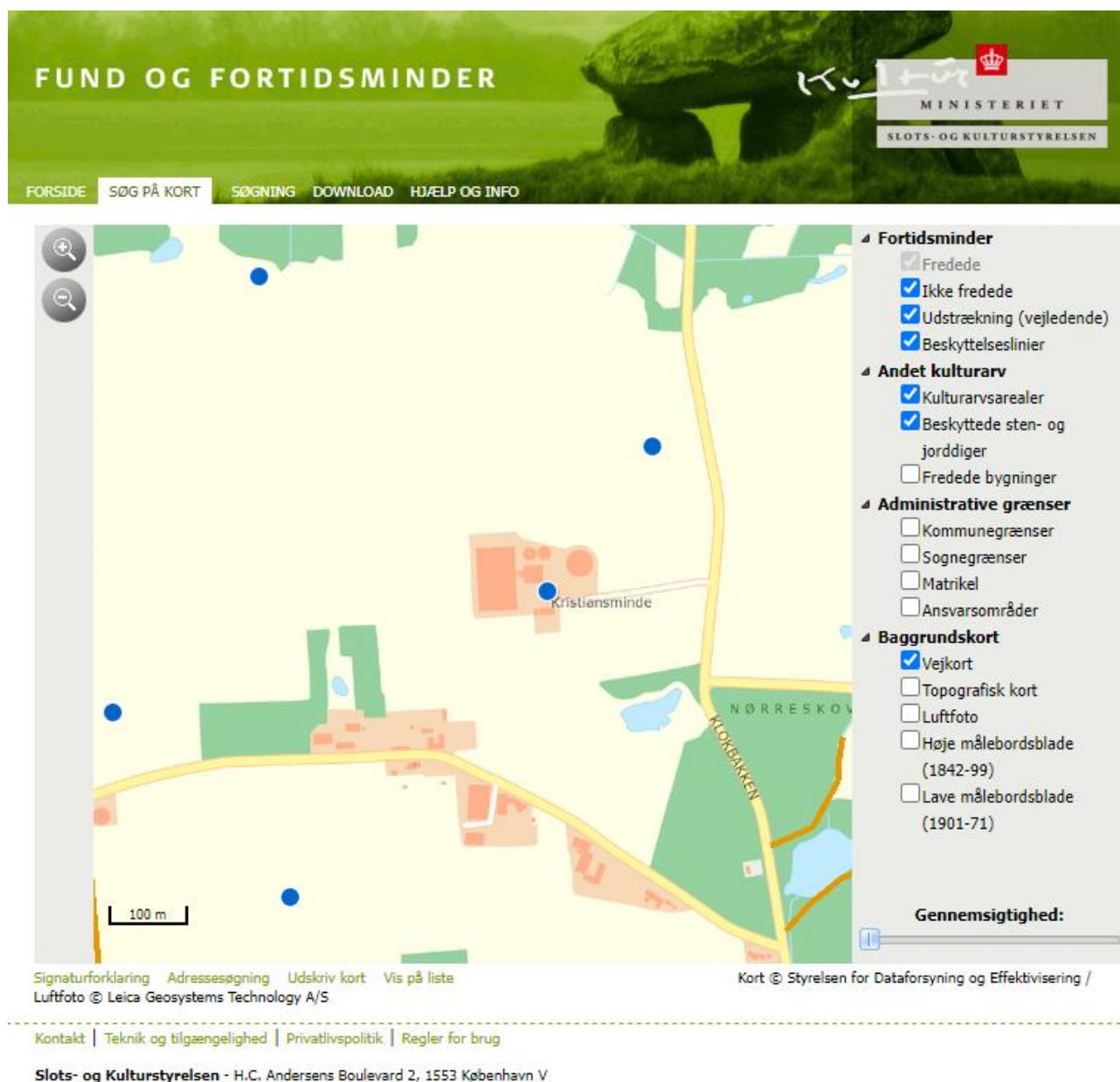
Der er i den eksisterende godkendelse og tillægget til at flytte gyllebeholderen stillet vilkår om beplantning. Der er beplantet med tre-rækkede beplantninger syd og nord for Intellifarmstalden og videre rundt nord og øst om kornsiloeerne og gyllebeholderen.

Vurdering af landskab

Da der ikke skal etableres nye bygninger eller anlæg, og der ikke ændres på beplantningen, vil landskabet ikke kunne blive påvirket af den ansøgte ændring/udvidelse.

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside er der i omegnen af husdyrbruget fundet en række fortidsminder. På kortudsnittet herunder angiver de blå markeringer ikke-fredede fund. Der er ingen fortidsminder i nærheden af husdyrbruget, der afkaster fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Figur 3: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

De ikke-fredede fund er en rundhøj, et kult anlæg, bosættelse mv. fra oldtiden til jernalderen. Fundet registreret i gårdspladsen er en bronzearmring, der blev fundet i 1947-48 i forbindelse med markarbejde. Fundet blev ikke stedfæstet – armringen blev fundet på en af gårdens den gang tilhørende marker.

Vurdering af kulturarv

Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, skal der ikke ske jordarbejde, og der er derfor ingen risiko for at påvirke kulturarv.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes alle afstandskrav.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrugloven.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 186 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse på Pannerupvej 29, og overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelse (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbruget til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens § 6 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist:

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 1A/1B	194
Gødningslager	Gyllebeholder	183

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 1A/1B	140
Gødningslager	Gyllebeholder	267

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1.

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 4A/4B	1605
Gødningslager	Gyllebeholder	1594

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 1A/1B	186
Gødningslager	Gyllebeholder	287

Nærmeste aktive boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 4A/4B	26
Gødningslager	Gyllebeholder	148

Nærmeste aktive vandværksboring? - Vandforsyningsanlæg (almen)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 1A/1B	3354
Gødningslager	Gyllebeholder	3257

Nærmeste vej (Klokbakken) - Offentlig vej og privat fællesvej

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 2A/2B	266
Gødningslager	Gyllebeholder	161

Stuehus - Beboelse på samme ejendom

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Sektion 1A/1B	30
Gødningslager	Gyllebeholder	64

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1 - fortsat.

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den/det stald/gødningslager, der ligger tættest på de udpegede punkter. Punkterne er udpeget, så de ligger tættest muligt på den eksisterende stald og gyllebeholderen.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m.

På kortudsnittene herunder er vist nærmeste vandløb, sø, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandforsyningsboring (egen boring), offentlig vej og stuehus. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så de alle er med på kortudsnittet.

Figur 4: Kortudsnit over afstande

Da der ikke sker ændringer, skal der ikke ansøges eller meddeles nye dispensationer.

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Intellifarmstalden og den ene kornsilo ligger delvist inden for skovbyggelinjen og den anden kornsilo og gyllebeholderen ligger helt inden for skovbyggelinjen.

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

Da der ikke bygges nyt eller sker ændringer inden for skovbyggelinjen, er der ikke behov for at foretage en vurdering af afstandskrav eller beskyttelseslinjer.

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder, afhentningstank og gyllebeholder er udført i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbruget. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgraveområder (Region Midtjyllands Råstofplan 2020). Der er ikke anvendt slagger på husdyrbruget. Jordbundstypen i området er angivet som sandblandet lerjord.

Vurdering

Da stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder, afhentningstank og gyllebeholder er etableret i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

I den eksisterende miljøgodkendelse er stillet vilkår til luftrensning, gyllekøling og hyppig udsugning. Hyppig udsugning er dog ikke benyttet som et lugtreducerende tiltag. På godkendelsestidspunktet var Agrifarms staldkoncept Intellifarm til slagtegrise endnu ikke optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste. Vilkår blev fastsat i samarbejde med Agrifarm herunder ud fra en vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen om staldkonceptet. Intellifarmstalden blev endeligt optaget på Teknologilisten i 2019.

I den meddelte miljøgodkendelse er der således stillet følgende vilkår: *"Luftrensningsanlægget skal levere en ammoniakreduktion på mindst 89 % af den ammoniak der suges ud under staldgulvet, og som indeholder 60 % af ammoniakken fra stalden. Samlet set skal kombinationen af guldudsugning og luftvasker reducere ammoniakfordampningen fra anlægget med mindst 53 %."* samt *"Hvis effekten af ammoniakrensningen udebliver, skal der anvendes andre ammoniakreducerende tiltag, med en samlet effekt på minimum 53 %, eksempelvis øgning af luftflowet ud over 10 m³ pr gris."*

I dag står der i MELT indstillingen, at ventilationen skal styres således, at de første 18 m³ luft pr. gris pr. time bortventileres via punktudsugningen. Luftrensningsanlægget på Klokbakken 22 er ikke dimensioneret til at øge udsugningen fra 10 til 18 m³ luft pr. gris pr. time. Det har således vist sig, at der er kommet andre krav til Intellifarmstalden end forudset. Stalden på Klokbakken 22 er opført i overensstemmelse med vilkårene i miljøgodkendelsen. Af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21 stk. 5 fremgår: *"Effekten af anvendt miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, fradrages ved beregningen af ammoniakemissionen. Effekten af teknologi, som ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, kan kun fradrages, hvis kommunalbestyrelsen samtidig fastsætter vilkår efter § 36, stk. 1, nr. 3."* § 36 stk. 1 nr. 3 omhandler muligheden for at få nye eller ændrede teknologier på Teknologilisten. Agrifarm har oplyst, at de ikke er i gang med at undersøge muligheden for at få godkendt ændringer af teknologien.

Reglen er altså, at hvis en teknologi anvendt i nudrift ikke længere findes på Teknologilisten, så skal teknologien ikke længere indgå i beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk. I dette tilfælde vil det nok ikke være helt reelt at argumentere for, at teknologien ikke er på Teknologilisten, selv om den blev indrettet med en anden bortventilation end forudsat i Teknologilistens vilkårsforslag. Da den etablerede luftrenser imidlertid lever op til den teknologi på Teknologilisten, der hedder "Punktudsugning i slagtegrisestalde med drænet gulv + spalter (33/67) eller med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv" og er tilkøbt en Agrifarm Agri Airclean kemisk luftrenser, vurderer vi, at det er rimeligt, at effekten af denne teknologi indtastes i både nudrift og ansøgt drift.

Formålet med rensningen var i sin tid at overholde kommunens krav om, at der kun måtte komme en merdeposition til en nærliggende skov på maks. 1 kg N/ha/år. Beregningerne i forbindelse med det daværende ansøgningsskema 88656 i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT blev overopfyldt med 2.051,01 kg N/år, samt at det generelle ammoniakreduktionskrav blev overopfyldt med 3.709,36 kg N/år. Det burde derfor ikke være et problem, at ammoniakreduktionseffekten ændres en lille smule. Den daværende ammoniakreduktionseffekt for luftrenseren og gyllekølingen var indtastet med 55,6 %, heraf kom de 53,4 % fra luftrenseren (rensning af 60 % af luften med 89 % ammoniakrensningseffekt) og 4,7 % fra gyllekølingen, svarende til samlet 55,59 %.

Den gang blev den samlede effekt beregnet på følgende måde: Først fjernes 4,7 % ved gyllekøling, de resterende 95,3 % renses med 53,4 % effekt (89 % af 60 % af luften), dvs. yderligere $0,953 \cdot 0,534 = 50,89 \%$, samlet blev det så $4,7 \% + 50,89 \% = 55,59 \%$.

Den effekt, der kan opnås ved punktudsugning og Agri Airclean luftrenseren, er på 51,7 %. Ifølge Samspilsrapporten⁴ kan der ved luftrensning og punktudsugning ikke samtidigt reduceres ammoniak ved anvendelse af gyllekøling. Det må betyde, at vi står i en situation, hvor den godkendte rensning med 53,4 % skal sammenlignes med punktudsugningens 51,7 %. De 51,7 % beregnes ifølge formlen for samlet effekt: $0,7 \times E - 12$, hvor E er renserens effekt. $0,7 \times 91 - 12 = 51,7$.

Vi antager, at kommunen vil acceptere ændringen af teknologien samt beregningen. Som det fremgår herunder, kommer der ikke større merdeposition i forhold til 8 års drift end 1,0 kg N/ha/år. I det godkendte ansøgningsskema fra Husdyrgodkendelse.dk fra før 1. august 2017 (skema 88656) blev der beregnet 0,8 kg N/ha/år til nærmeste punkt i Nørreskov, hvor der nu beregnes 1,0 kg N/ha/år.

Forskellen skyldes primært beregningerne for depositionen fra det gamle staldanlæg, der blev beregnet til 1,1 kg i skema 88656 ($0,1+0,5+0,5$) og til det nye skema 238425, hvor der beregnes 0,9 kg ($0,2+0,3+0,4$).

Naturpunkt: Potentiel ammoniakfølsom skov?

Kategori: 3
Oprettet: Ansøger
Kumuleringen: Nul ejendomme
Ruhed natur: S
Merdeposition: +0,8 kgN
Totaldeposition: 1,9 kgN

Kilde	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	Ruhed opland	Kildehøjde [m]	Afstand [m]	Retning [°]
Or Eksisterende gyllebeholder på 1.825 m ³ , Hovmuren 5	0,0	0,0	L	3	828	258
Si Eksisterende stald, syge/bufferstald	-0,1	0,0	L	6	258	297
Si Eksisterende stald, østligste del	-0,5	0,0	L	6	236	300
Si Eksisterende stald, nordligste del	-0,5	0,0	L	6	247	303
Si Sektion 1A/1B	+0,5	0,5	L	6	282	292
Si Sektion 2A/2B	+0,5	0,5	L	6	292	296
Or Ny gyllebeholder ved staldanlægget	+0,2	0,2	L	3	207	310
Si Sektion 3A/3B	+0,3	0,3	L	6	303	300
Si Sektion 4A/4B	+0,4	0,4	L	6	313	303

Figur 5: Skærmdump fra skema 88656

⁴ <https://husdyrvejledning.mst.dk/media/187236/samspil-mellem-miljoeteknologier.pdf>

Naturlinjer til punkt: Potentiel ammoniakfølsom skov? Gl. udpegning!				
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (nudrift) (kg N/ha/år)	Merdeposition (8 års-drift) (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
S: Eksisterende stald, nordligste del	Landbrug	0,0	-0,4	0,0
S: Eksisterende stald, østligste del	Landbrug	0,0	-0,3	0,0
S: Eksisterende stald, syge/bufferstald	Landbrug	0,0	-0,2	0,0
G: Gyllebeholder	Landbrug	0,0	0,2	0,2
S: Sektion 4A/4B	Landbrug	0,0	0,4	0,4
S: Sektion 3A/3B	Landbrug	0,0	0,3	0,3
S: Sektion 1A/1B	Landbrug	0,0	0,5	0,5
S: Sektion 2A/2B	Landbrug	0,0	0,5	0,5

Figur 6: Skærmdump fra skema 238425

Der er etableret gyllekøling og gyllekølingsanlægget vil fortsat være i drift. Der må så blot ikke tilskrives ammoniakreducerende effekt af gyllekølingen, selv om der givet vis vil være en effekt.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslager fremgår af tabel 6. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i nudrift og ansøgt drift på 3.176,4 kg NH₃-N/år, mens den er på 1.006,4 kg NH₃-N/år i 8 års drift. Dette skyldes, at der for 8 år siden var dyr i de gamle stalde, der nu er revet ned eller taget ud af drift.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	2967,8	208,6	3176,4
Nudrift	2967,8	208,6	3176,4
8 års-drift	1006,4	0,0	1006,4

Tabel 6: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 7.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 7 og 8, og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 8.

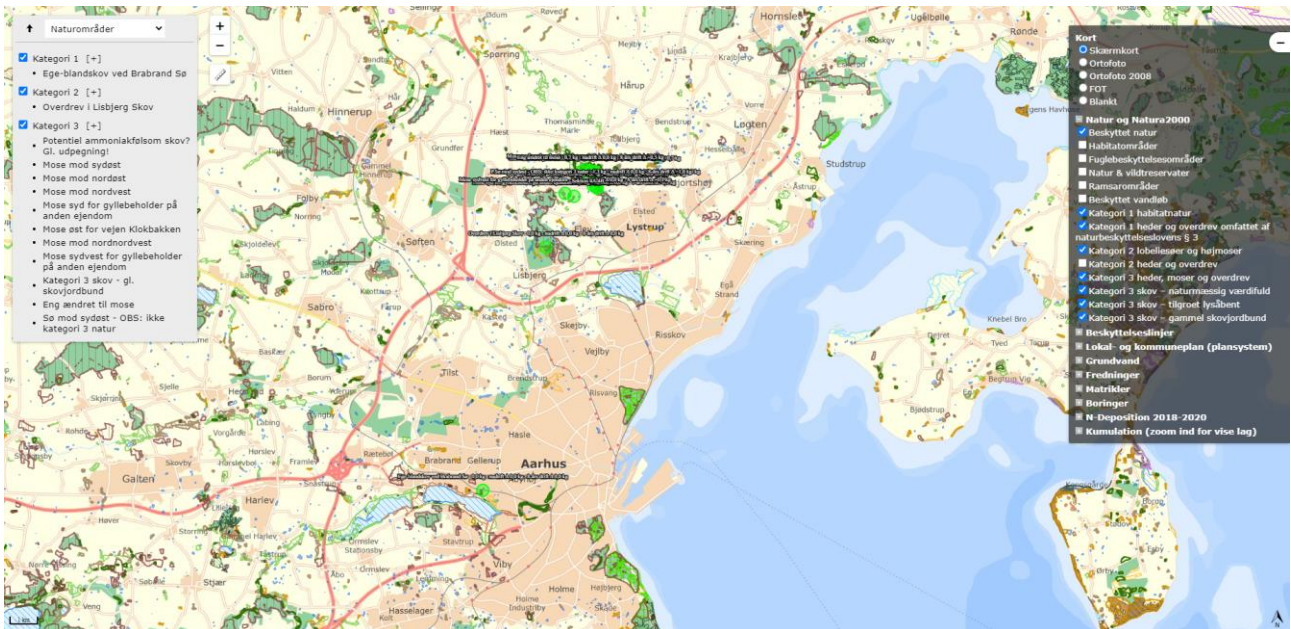
Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁵ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og læger) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 7: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

⁵ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022

Figur 7: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 8: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Sø mod sydøst - OBS: ikke kategori 3 natur	Kategori 3	Ansøger	0	V	1,0	0,0	1,3
Eng ændret til mose	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,0	0,7
Kategori 3 skov - gl. skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,0	1,2
Mose sydvest for gyllebeholder på anden ejendom	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,1
Mose mod nordnordvest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,0	0,9
Mose øst for vejen Klokkakken	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,0	1,0
Mose syd for gyllebeholder på anden ejendom	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,1
Ege-blandskov ved Brabrand Sø	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev i Lisbjerg Skov	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Mose mod nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,4	0,0	0,5
Mose mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,8	0,0	1,2
Mose mod sydøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,6	0,0	1,0
Potentiel ammoniakfølsom skov? Gl. udpegning!	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,0	0,0	1,9

Tabel 8: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største totaldeposition. For de fleste punkter er valgt ruhed "Landbrug" for oplandet, men der er for punkterne nord for husdyrbruget valgt "ringe vegetation", da beplantningen omkring husdyrbruget endnu ikke er så højt, og der ikke er andre levende hegn i oplandet.

For moserne mod nord er der valgt enten ruheden "Skov" eller "Blandet vegetation med lav bevoksning" afhængigt af, om det enkelte mosestykke er mere eller mindre skovbevokset end 50 % af arealet.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et område med ege-blandskov i Natura 2000 habitatområdet ved Brabrand Sø med omgivelser, som ligger godt 12 km sydsydvest for husdyrbruget.

Da der er mere end 4 km til nærmeste kategori 1 natur, er der ikke brugt tid på at vurdere, om der er andre husdyrbrug der påvirker kategori 1 naturen, idet Husdyrgodkendelse.dk altid beregner en deposition til punkter længere væk end 4 km til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således overholdt.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev knap 3 km sydvest for husdyrbruget. Husdyrgodkendelse.dk beregner en totaldeposition til overdrevet på 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er moser godt 400 m nord for husdyrbruget, moser ca. 800-1.000 m sydvest for husdyrbruget og kategori 3 skov og mose fra ca. 300 m sydøst for husdyrbruget.

Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til det nærmeste § 3 registrerede naturområde, som er en sø ca. 300 m sydøst for husdyrbruget. Der er desuden fortsat udpeget et punkt i Nørreskov, hvor der i forbindelse med sidste miljøgodkendelse var angivet potentiel ammoniakfølsom skov.

Som det fremgår af beregningerne, så er der maksimalt en merdeposition til naturområderne på 1,0 kg N/ha/år

Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 9 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grøsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 9: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁶.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning og klagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition til natur og tålegrænser benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsbelastningen. Gennemsnittet af baggrundsbelastningen fra ammoniak for 2018-2020 er, for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i, på 11,9

⁶ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

kg N/ha/år jf. kortlaget "Samlet deposition af kvælstof til miljøgodkendelse (2018-2020)" i Danmarks Miljøportal. Endvidere skal husdyrbrugets beregnede totaldeposition lægges sammen med baggrundsbelastningen, når det skal vurderes, om tålegrænser er overskredet.

Moserne mod nord og i Nørreskov, der modtager de største merdepositioner er i Danmarks Naturdata⁷ beskrevet som rigkær, mose og kær eller aske/ellesump. Kommunen har vurderet at Nørreskov/ Skårupgård Skov er en gammel herregårdsskov, som er væsentlig ældre en 200 år, og som på baggrund af alder og botanisk artsindhold derfor vurderes at være ammoniakfølsom.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Der ligger fx ingen højmoser eller andre mosetyper med lave tålegrænser i nærheden, som husdyrbruget bidrager med deposition til. For øvrige naturtyper i nærheden, som modtager en vis deposition fra husdyrbruget overstiges hverken de øvre eller nedre tålegrænser. Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen ikke at kunne påvirke de nærliggende naturområder væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

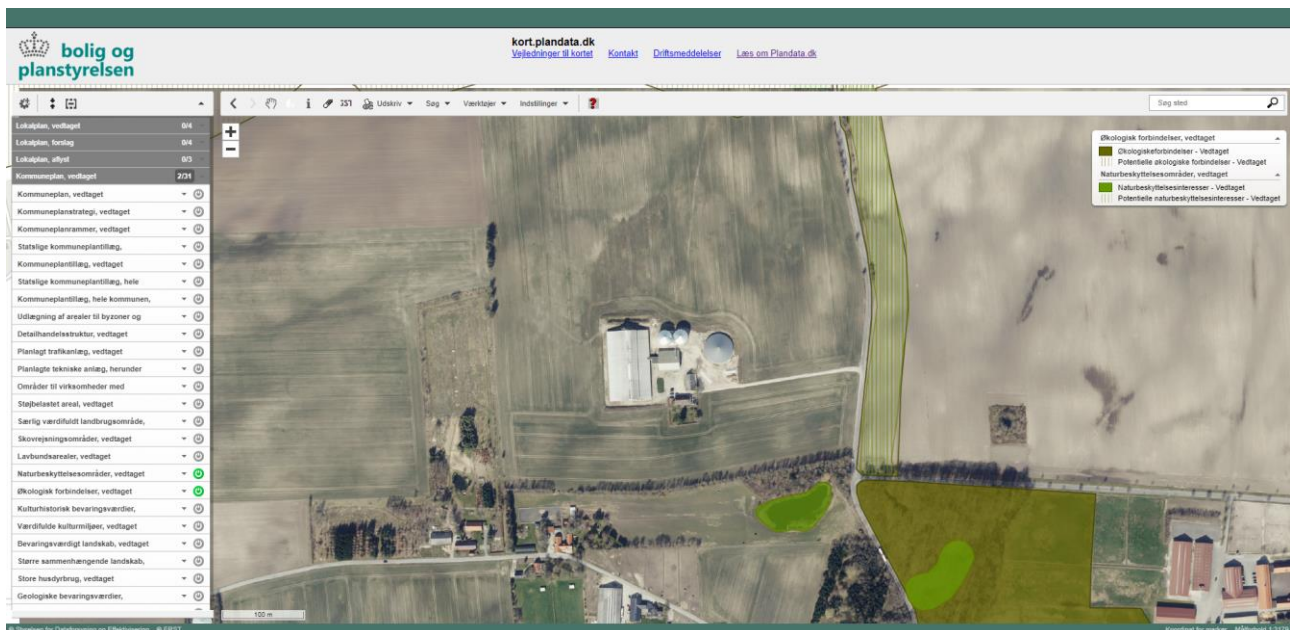
FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Udpegningen af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fremgår af nedenstående kortudsnit.

⁷ <https://naturdata.miljoportal.dk/>

Figur 9: Kort over økologiske forbindelser mv. fra Plandata.dk

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁸ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁹. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Langøret flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Odde	<i>Lutra lutra</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Grøn kølleguldsmed	<i>Ophiogomphus cecilia</i>

Tabel 10: Liste over bilag IV-arter

⁸ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁹ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der registreret bilag IV-arterne stor vandsalamander og spidssnudet frø inden for 1.000 m fra husdyrbruget. Registreringer er sket i forbindelse med nogle vandhuller ca. 600-800 m nordøst og nordvest for husdyrbruget.

Figur 10: Kort over registreringer af bilag IV-arter.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Som beskrevet sker der ingen nyetableringer eller ændringer, og der er ingen planer om at nedrive bygninger.

Samlet vurdering

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Da der kun kommer en merdeposition af ammoniak i forhold til 8 års drift på 1,0 kg N/ha/år til naturarealer, og der ikke fjernes ældre beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

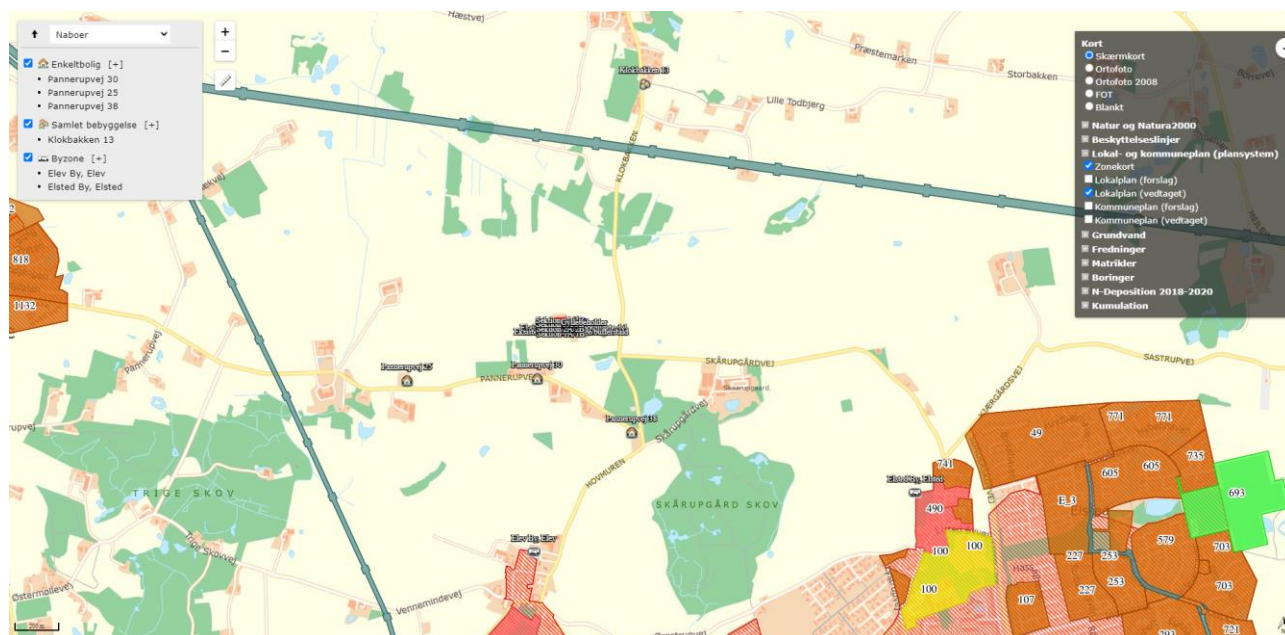
De nærmeste lugtberegningpunkter er udpeget i skema 238425 i Husdyrgodkendelse.dk og ses i figur 11.

Nærmeste enkelt beboelse uden landbrugspligt er Pannerupvej 30. Nærmeste byzoneområder er byzoneafgrænsningerne til Elev og Elsted. Nærmeste sommerhusområde er ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end nærmeste byzoner. Som nærmeste beboelse, der udløser samlet bebyggelse, er Klokkbakken

13 ved Todbjerg udpeget, idet der inden for 200 m fra beboelsen ligger flere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger. Der er ikke udpeget nærmeste lokalplanlagte område i landzone udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende, da den samlede bebyggelse ved Todbjerg ligger tættere på husdyrbruget end sådanne områder.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt beboelse eller samlet bebyggelse, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra Pannerupvej 30 samt Pannerupvej 25 og 38, der også er udpeget som nabobeboelser, eller 300 m fra Klokkbakken 13. Det vurderes, at der i forhold til byzonen ved Elev er kumulation med ansøgers eget husdyrbrug på Hovmuren 5.

De beregnede lugtgeneafstande fremgår af tabel 11. Det ses, at alle geneafstandene kan overholdes. Der sker korrigering af geneafstanden til Pannerupvej 30 og 38, idet husdyrbruget ligger nord for disse beboelser. Det betyder, at geneafstanden reduceres med 20 %. Der sker korrigering af geneafstanden til byzonegrænsen ved Elev som følge af indtastet kumulationen med Hovmuren 5. Dette betyder, at geneafstanden skal reduceres med 5 % pga. at husdyrbruget ligger nord for byzoneområdet, men herefter øges med 10 %, da der ligger et andet husdyrbrug med en emission af ammoniak mere end 750 kg NH₃-N/år inden for 300 m fra byzonepunktet. Det er et skøn, at Hovmuren 5 udleder en emission på mere end 750 kg NH₃-N/år. Beregningen bliver herved en worst-case beregningen.

Figur 11: Nærmeste nabo, samlede bebyggelse og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Pannerupvej 25	0	NY	335,3	335,3	775	Ja
 Pannerupvej 30	0	NY	335,3	268,3	271,7	Ja
 Pannerupvej 38	0	NY	335,3	268,3	607,3	Ja
 Klokbakken 13	0	NY	661,4	661,4	1223,5	Ja
 Elev By, Elev	1	NY	855,9	894,4	1078,2	Ja
 Elsted By, Elsted	0	NY	855,9	855,9	1869,2	Ja

Konsekvenszone: 995 m

Tabel 11: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzoner

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være 5 OU_E pr. m³ og 1 LE pr. m³ til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, 7 OU_E pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt 15 OU_E pr. m³ og 10 LE pr. m³ til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Lugtemissionen i de enkelte staldafsnit er uændrede fra nudrift til ansøgt drift.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra stalderne, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholdere kan der være lugtfrigivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

I forhold til smågriseproduktionen på Hovmuren 5, så skønnes lugtkonsekvenszonen for denne produktion på knap 500 m (kvalificeret skøn af produktionsarealerne ud fra staldenes grundareal). I det område, hvor de 2 konsekvenszoner overlapper, er der ingen beboelser.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholder indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Det vurderes, at en afstand på

185 m fra stalden til nærmeste nabo på Pannerupvej 29 (ejendom med landbrugspligt) er tilstrækkelig til at undgå væsentlige lugtgener.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport. Husdyrbruget på Klokkbakken 22 ligger generelt godt placeret i forhold til omkringboende. Der er som tidligere nævnt 185 m fra nærmeste stald til nabobeboelse (Pannerupvej 29).

Nærmeste større husdyrbrug er ansøgers eget smågrisehold på Hovmuren 5 ca. 1,0 km syd for husdyrbruget på Klokkbakken 22.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

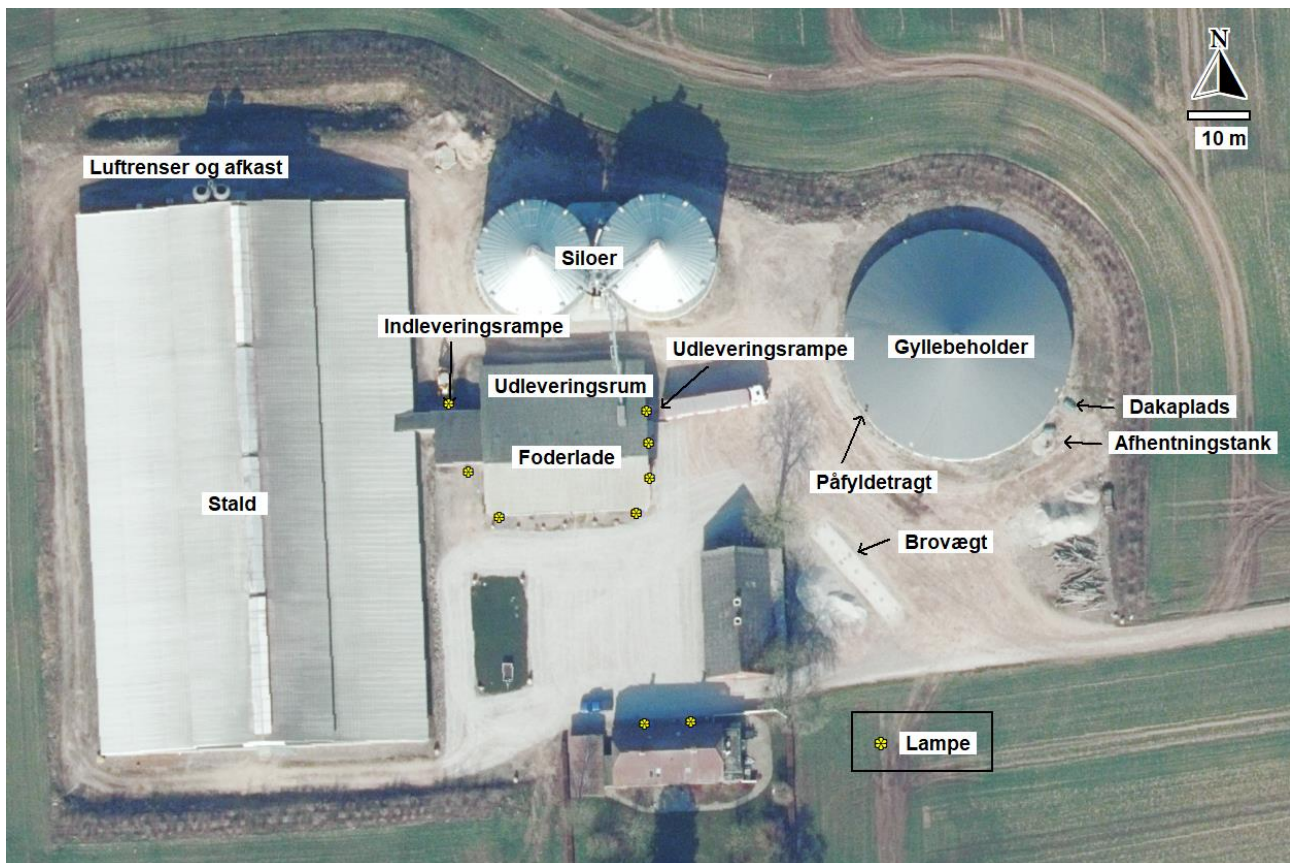
De største støjgener vil forekomme i forbindelse med ventilation, gylleomrøring og -pumpning, tipning af korn i korngrav i foderladen, mølleri og fodringsanlæg samt transport af dyr, foder og gylle mv. Se kort over støjkiloder herunder.

Foderfremstillingen sker automatisk hele døgnet rundt.

Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper. Gyllebeholderen tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende. Blæserne i forbindelse med kornsiloerne er lavtryksblæsere, som ikke støjer ret meget, og endvidere sidder blæserne på nordsiden af siloerne mellem siloerne væk fra nærmeste beboelser. Kopelevatorerne er med remme, som støjer mindre end elevatorer med metalkæder.

Den eneste lyd, der kan høres fra ventilation og luftrenseren, er lyden af rislende væske i luftrenseren, og lyden kan kun registreres, såfremt man befinder sig inden for ca. 5 m fra rensetårnene. De to store ventilatorer, der står for udsugningen af luften fra staldene sidder i kælderen under luftrensingsanlægget. Ventilatorerne kan ikke høres uden for bygningen.

Mølleri mv. i foderladen kan kun høres svagt, når man befinder sig lige uden for foderladen.

Figur 12: Støjkilder (og udvendig belysning)

Ventilationsanlægget i stalden er fra 2016/2017 og er derfor af nyere og støjsvag type. Ventilationsanlægget kører hele døgnet.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Ansøger oplyser, at der i opstartsfasen for stalden var der en del støj fra grisene. Efter ændringer i fodringen af grisene med ændret foder med højere foderstyrke og 4 daglige fodringer, har der ikke været problemer med støj fra grisene. I opstartsfasen var foderstyrken for lav, hvilket førte til sultne og urolige grise.

Der sker ingen ændringer i støjkilderne fra husdyrbruget med det ansøgte.

Vurdering

Med husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 3.8.6.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes, og det forslås, at der fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transport til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i de eksisterende kilder til rystelser og vibrationer fra

husdyrbruget med det ansøgte. Kilder kan fx være ventilationsanlæg, siloanlæg, foderanlæg, gyllepumper, luftrensingsanlæg og diverse maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i umiddelbar tilknytning til overkørslen til husdyrbruget fra Klokkbakken.

Se yderligere om transporter under punkt 3.8.6.

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på selve husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne rundt omkring bygningerne og gyllebeholderen og vejen fra Klokkbakken vej ind til husdyrbruget er grusbelagte. Støv vil primært forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet asfalterede veje efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det. Som beskrevet er der planer om at asfaltere kørevejen og evt. også noget mere af pladsen, der køres ind på.

Støv fra aftipning af foder er meget begrænset. Foder tippes i korngrav inde i foderladen, hvorfra det føres til siloerne. Korn ledes til foderrummet via redlere, hvor det males og blandes med soja og mineraler. Soja og mineraler opbevares i mindre siloer inde i foderladen. Foderet blandes med vand og ledes ud i staldsektionerne gennem rørsystemer.

Der er højtrykkølingsanlæg i alle sektioner til brug ved behov for køling af dyrene. Når disse benyttes, medvirker de også til at reducere støvemissioner fra staldene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på de grusbelagte kørearealer.

Det vurderes endvidere, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderladen og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Højtrykkøling i sektionerne medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Udendørs belysning fremgår af figur 12. Der er 2 udvendige lamper på nordsiden af stuehuset, der tændes og slukkes manuelt. Der er desuden lamper på østgavlen af foderladen, på sydsiden af foderladen samt ved indgangen til servicebygningen. Lamperne er timerstyrede og oplyser kun det umiddelbare nærrområde ved lamperne.

Lyspåvirkning af omgivelserne fra belysning inde i sektionerne og fra de øvrige driftsbygninger gennem vinduer og porte, vil kun oplyse nærområdet. Som beskrevet under 3.4.1 er indsynet til husdyrbruget delvist afskærmet af levende hegn og andre beplantninger, og stalden ligger lidt lavere i terrænet set fra vejene Klokkbakken og Pannerupvej.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig og indvendig belysning vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved ind- og udleveringerne, foderladen, brovægten og gyllebeholderen i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, beplantninger samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke det landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Ansøger oplever ikke problemer med skadedyr. Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker som beskrevet i siloer og der fejles op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.).

Der har ind til videre ikke været behov for fluebekæmpelse. Indsættelse af rovfluelarver vil ikke kunne fungere pga. ugentlig udslusning. Fluer bekæmpes ved effektiv rengøring. Hvis der bliver behov for fluebekæmpelse, vil der blive benyttet godkendte smøre- eller udvandingmidler. Rottebekæmpelse sker via den kommunale ordning. Rotter bekæmpes med klappælde og rottegift udlagt i kasser. Der er pt opsat 5 fælde/kasser fordelt rundt på husdyrbruget. Der er desuden en kat på ejendommen.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter sker ad grusvejen fra Klokbakken.

Når der køres afgasset biomasse ud, køres der så vidt muligt over så få dage som muligt, for at holde eventuelle gener begrænset til så kort en periode som muligt. Ansøger benytter maskinstation til udbringningen af afgasset biomasse.

Så vidt muligt sker tunge transporten på hverdage og dagtimerne. Ansøger er dog ikke herre over, hvornår slagteriet afhenter slagtegrise, biogasanlægget afhenter og bringer gylle/afgasset biomasse eller Daka afhenter døde dyr.

Tunge transport (ind og ud tælles som en transport)	Nudrift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af korn (traktor og vogn eller lastbil, kapacitet ca. 8-40 ton)	ca. 200	ca. 220
Indkørsel af soja og mineraler (lastbil, kapacitet ca. 36 ton)	ca. 34	ca. 38
Flytning af korn mellem Hovmuren 5 og Klokbakken 22 (traktor og vogn, kapacitet til 18 ton)	ca. 39	ca. 39
Tilkørsel af smågrise fra Hovmuren 5 (traktor og vogn, kapacitet ca. 90 stk.)	ca. 200	ca. 200
Tilkørsel af indkøbte smågrise (lastbil, kapacitet ca. 450 stk.)	ca. 4	ca. 8
Afhentning af slagtegrise (lastbil, kapacitet ca. 230 stk.)	ca. 87	ca. 96
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 120	ca. 120

Udkørsel af afgasset biomasse fra 5.000 m ³ gyllebeholder (gyllevogn, kapacitet 25 ton eller flytning med lastbil med kapacitet til 35 ton til marker længere væk)	maks. 200	maks. 200
Kørsel med gylle/afgasset biomasse til/fra biogasanlæg (lastbil, kapacitet til ca. 35 ton)	ca. 266*	ca. 316
Levering af fyringsolie (lastbil)	0	0
Indkørsel af halm (traktor og vogn, ca. 5 baller ad gangen)	ca. 2	ca. 2
Levering af svovlsyre (får leveret ca. 3-4 paller ad gangen)	ca. 3	ca. 3
Transport af affald (personbil/lastbil, kapacitet ca. 100 kg – 15 ton)	ca. 12	ca. 12
Transport af fast brændsel (traktor og vogn, kapacitet ca. 5 rummeter)	ca. 12	ca. 12
Maksimalt i alt	maks. 1.179	maks. 1.266

Tabel 12: Skønnede antal transporter

* Transporter er beregnet ud fra registrering af rågylle i markplanen for høstår 2022, hvor der er fradraget vand pga. mindre gylleproduktion end normen.

En mindre del af udbringningstransporterne sker direkte fra gyllebeholderen til tilstødende mark uden transport ad offentlig vej. Der er kun beregnet kørsler fra gyllebeholderen ved staldanlægget, da der skal redegøres for transporter til/fra husdyrbruget på Klokbakken 22, så omgivelserne kan få en ide om transportomfanget i forbindelse med stald og gyllebeholder på Klokbakken 22.

Når biogasanlægget afhenter gylle tager de samtidig et læs afgasset biomasse med, som forinden leveres i gyllebeholderen ind til denne er fyldt op. Resten af transporterne sker med tom tankbil ved tilkørsel. Forinden er der leveret i tanke i forbindelse med opbevaringsaftaler, herunder i gyllebeholderen på 1.825 m³ tilhørende Hovmuren 5 samt i gyllebeholder på Hæstvej 1. Der køres desuden afgasset biomasse til nabo, som udbringer en del af husdyrbrugets gødning på sine marker (B1-aftale).

Vurdering

Transporterne stiger beregningsmæssigt med godt 7 % som følge af den ansøgte udvidelse fra 20.000 slagtegrise 30-114 kg til 22.000 slagtegrise 30-120 kg. Forholdsmæssigt beregnet i forhold til øget antal og tilvækst (kg produceret kød) svarer udvidelsen til en udvidelse på knap 18 %. Stigningen i antallet af transporter på offentlig vej vurderes derfor at være proportionalt med udvidelsens størrelse.

Som nævnt sker transporter ad grusvejen til Klokbakken. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af overkørslen til Klokbakken. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med ind- og udkørsel til/fra husdyrbruget, samt at transporterne i øvrigt ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transporter på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

Samlet set, vurderes transporter til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres ved den sydøstligste kant af gyllebeholderen. Døde grise opbevares på betonspalter og under kadaverkappe. DAKA afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Pga. opsamlingspladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende bliver generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald eller køres på genbrugsplads. Den anvendte genbrugsplads er Lisbjerg Genbrugsstation.

Herunder er oplyst husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder. Der sker ingen ændringer i affaldstyper og mængder med det ansøgte.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spraydåser	I foderladen	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 250 stk.
Medicinrester	Køleskab i servicebygning	Transporterer selv	Genbrugsplads	normal intet
Kanyler i særlig beholder	I teknikrum	Transporterer selv	Genbrugsplads	1 boks
Batterier	I teknikrum	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 25 stk.
Fast affald:				
Tom emballage (papir/pap)	I foderladen	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 100 kg
Tom emballage (plast)	I foderladen	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 250 kg
Lysstofrør og LED-rør	I foderladen	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 10 stk.
Jern og metal	I foderladen eller på gårdspladsen	Transporterer selv	Genbrugsplads	0-1 ton
Diverse brændbart	Samles på Hovmuren 5	Marius Pedersen A/S	Kendes ikke	ca. 6 m ³ ca. 8 gange om året

Tabel 13: Affaldshåndtering og mængder

Da markbruget foregår med udgangspunkt i ejendommen Hovmuren 5, hvor der også er værksted, kommer der intet affald i form af spildolie, olie- og brændstoffiltre eller blyakkumulatorer mv. fra Klokkbakken 22. Oplag af bekæmpelsesmidler sker ligeledes i et kemirum på Hovmuren 5.

Eventuelle mindre fraktioner af rent genbrugeligt papir, pap og plast kommes endvidere i dagrenovationens genbrugsfraktioner.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gør en indsats for at leve op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aarhus Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden at affald fra husdyrbruget ikke udgør væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er opstillet en 1.200 l fyringsolietank i garagen. Olietanken er anmeldt og registreret i BBR. Tanken bruges dog ikke pt.

Vaske- og desinfektionsmidler opbevares i teknikrummet. Det maksimale oplag er på 100 liter ad gangen.

Syre til luftrensingsanlægget opbevares i plastpalletanke med stålramme. Plastpalletankene er opstillet på betonpladsen ved luftrenseren. Der er etableret opkant, så eventuelt spild tilbageholdes, og halvtag, så arealet bag opkanten ikke fyldes med regnvand. Den maksimale mængde syre, der opbevares er 4 stk. 1.000 l plastpalletanke (96 % svovlsyre).

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld med olie og kemikalier.

Vurdering

Med opbevaringen af vaske- og desinfektionsmidler samt svovlsyre vurderes opbevaringen at være forsvarlig. Der hvor syren opbevares sker der ingen kørsel med maskiner, som ved uheld kan køre ind i plastpalletankene og beskadige dem.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

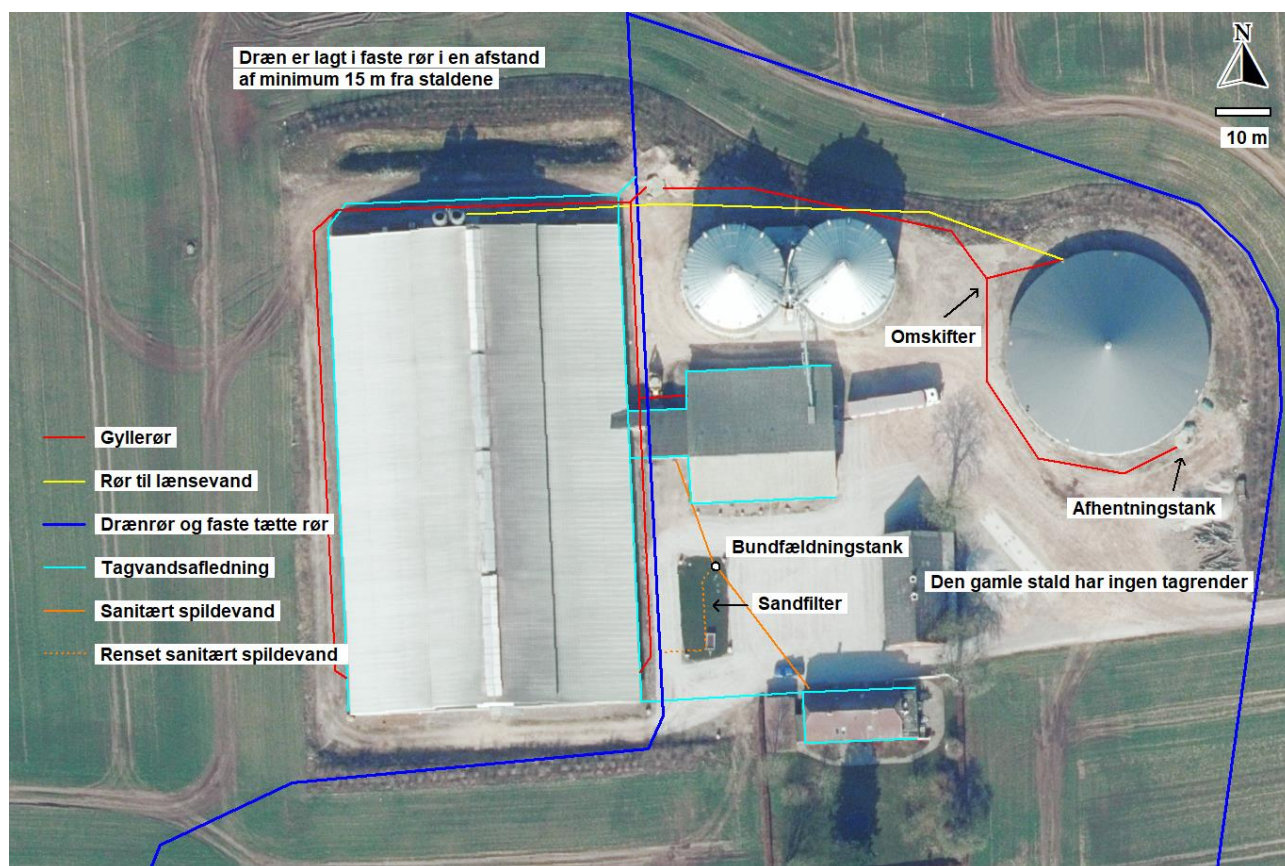
Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 2 og figur 13.

Alt tagvand fra Intellifarm stalden og foderladen ledes gennem et forsinkelsesbassin nord for stalden og videre gennem rørledning til en sidekanal til Todbjerg Bæk. Tagvandet fra den gamle stald løber af direkte på det omgivende areal, og tagvandet fra stuehuset afleder direkte til dræn/rørledning. Der sker ingen ændringer af udledningen af spildevand fra husdyrbruget.

Spildevand fra husdyrproduktionen og regnvand fra ind- og udleveringsramperne ledes til gyllekanal og videre til gyllebeholder. Al vask af maskiner mv. sker på vaskepladsen på Hovmuren 5.

Sanitært spildevand fra beboelsen og servicebygningen ledes til en bundfældningstank og videre til et sandfilteranlæg med membran, hvorefter vandet ledes til dræn og videre til Todbjerg Bæk. Bundfældningstanken tømmes en gang om året via den kommunale tømningssordning.

Som beskrevet er der planer om at asfaltere kørevejen og eventuelt også noget af pladsen øst for foderla-den. Regnvand der falder på de asfalterede dele vil løbe af til det omgivende terræn, hvorfra det vil nedrive. Der er ikke taget endelig beslutning i forhold til en eventuel asfaltering, hvorfor det ikke er vist på kortet, hvil- ket område, der eventuelt asfalteres.

Figur 13: Ledningsplan

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholder under punkt 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at op- fylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning. Husdyrbruget afleder som beskrevet overfladevand til rør- ledning og videre til Todbjerg Bæk. Todbjerg Bæk er på kort (MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021- 2027¹⁰) målsat til samlet godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand. Tilstandsvurderingen er dog regi- stret som ukendt.

Vurdering

Da der ikke sker ændringer eller udvidelse af husdyrproduktionen med det ansøgte, vurderes der ikke at kunne ske en væsentlig negativ påvirkning af Todbjerg Bæk.

¹⁰ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes, da der ikke sker godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

Der har tidligere været stillet vilkår til foder, men da fodringstiltag ikke er medtaget i Miljøstyrelsens Teknologiliste, skal vilkårene ikke videreføres. Som beskrevet under punkt 3.5 er effekten af Intellifarmstalden/luftrensingsanlægget ændret marginalt i forhold til forudsætningerne i den meddelte miljøgodkendelse.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	2968	209	3176
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	2968	209	3176
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 14: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Sektion 1A/1B	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Sektion 2A/2B	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Sektion 3A/3B	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Sektion 4A/4B	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 15: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Det forslås, at der fastsættes vilkår til driften af Agri Airclean luftrenseren i overensstemmelse med standardvilkårene i Miljøstyrelsens Teknologiliste¹¹ som anført herunder. Det forslås, at der ikke stilles vilkår til driften af gyllekølingsanlægget, når der ifølge Samspilsrapporten ikke må medregnes effekt fra gyllekølingen ved samtidig luftrensning og punktudsugning. Som beskrevet vil gyllekølingsanlægget fortsat være i drift.

Vilkårsforslag udarbejdet af AgriFarm:

1. Afkast fra Intellifarmstalden skal tilsluttes et luftrensningsanlæg. Luftrenseren skal fjerne ammoniak.
2. Luftrensningsanlægget skal forsynes med pH-måler(e), vandmåler samt ledningsevnesensor.
3. Anvendes ved Agrifarm Stald. De første 0-10 m³ luft pr. time pr. dyr udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensningsanlægget.
4. Luftrensningsanlægget skal være i drift 8.760 timer om året, med forbehold for mindre driftstop i forbindelse med rengøring, vedligehold og serviceeftersyn.
5. Luftrensningsanlæggets pH skal være indstillet til pH-syre mellem 2,0 og 2,6.
6. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
7. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
 - pH (som minimum på timebasis)
 - Ledningsevnen i Syresumpen.
 - Luftrensningsanlæggets driftstid
 - Målinger af vandforbruget
 - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
8. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget Kalibrering af pH-sensoren skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
9. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 2 uger.
10. Logbogen/ den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af pH-sensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

¹¹ <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/luftrensning/vilkaarsforslag-agri-airclean/>

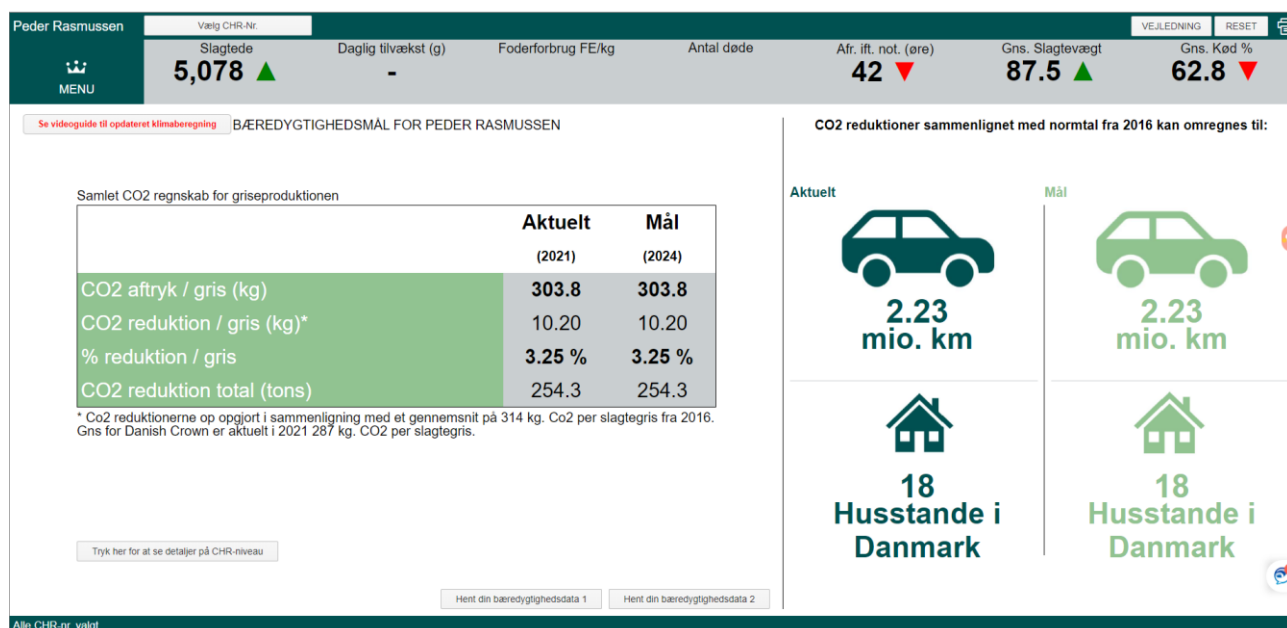
3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med slagtegrise bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas- og metan-udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra fx strøm- og dieselforbrug.

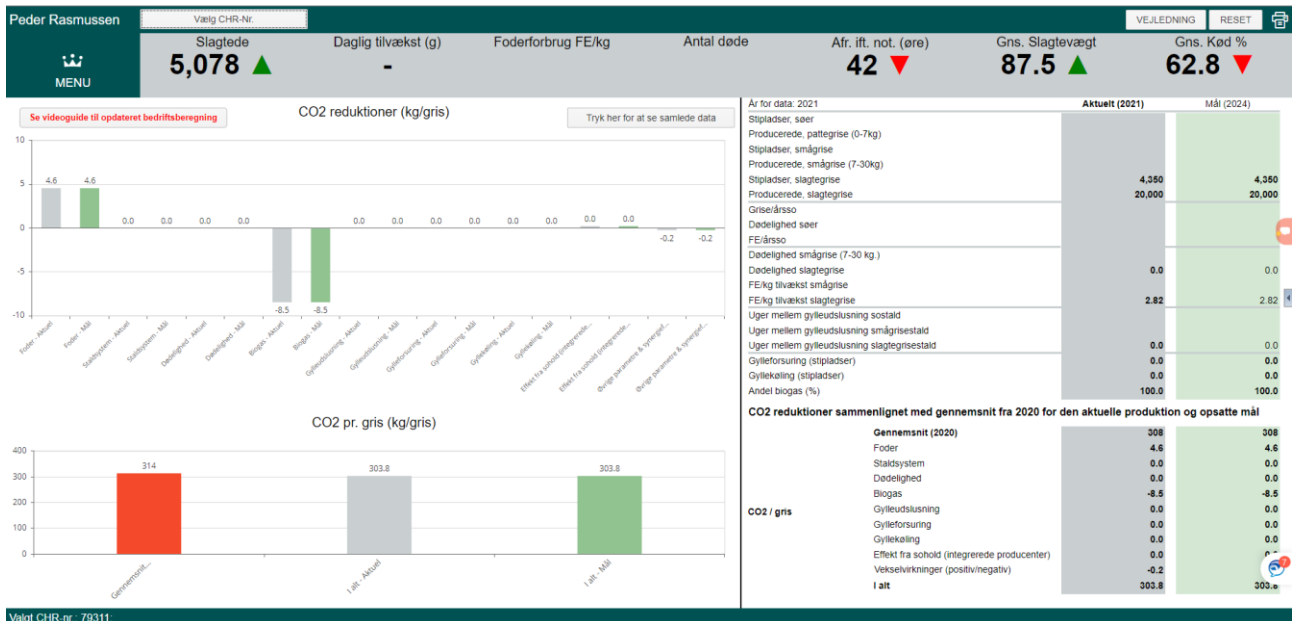
Da alt husdyrgødningen udsluses hyppigt fra stalden og køres til biogasanlæg til afgasning, udleder husdyrbruget færre klimagasser end et tilsvarende husdyrbrug, der ikke leverer husdyrgødning til afgasning i biogasanlæg.

Som det beskrives under punkt 4.2.2 ligger husdyrbrugets elforbrug væsentligt lavere end normen.

Der udarbejdes et CO₂-regnskab via Danish Crowns bæredygtighedsprogram, Klimavejen. Danish Crown har som målsætning, at reducere klimaaftrykket for med 50 % inden 2030, samt at producere kød (netto) klima-neutralt i 2050. Bedriften har deltaget i et projekt med værktøjet ESGreen Tool, som beregner bedriftens klimaaftryk.

Figur 14: Skærmdump fra Klimavejen

Figur 15: Skærmdump fra Klimavejen

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de seneste 8 år har nedbøren svinget med et gennemsnit på 719 mm om året¹². Da husdyrbruget ligger ca. 68 m over havoverfladen, vil havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid. Todbjerg Bæk ligger ca. 15 m længere nede i terrænet, hvorfor der heller ikke vil komme problemer med vandstandsstigning fra vandløb.

Nedbør

Af figur 16 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

¹² <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

Figur 16: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Grundvand

Af figur 17 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står forholdsvis højt, med en højde på 1-4 meter under terrænet. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholderen, hvorfor bundtømning af beholderen kun sker, når der ikke er risiko for at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholderens bund op og medføre utætheder i gyllebeholderen. Gyllebeholderens sider er gravet knap 2 m ned under terrænet, og der er etableret omfangsdræn og pejlebrønd i forbindelse med gyllebeholderen, så grundvandets højde kan tjekkes forud for bundtømning.

Figur 17: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Vandløb og hav

Der er som beskrevet ingen risiko for, at husdyrbruget vil blive påvirket af oversvømmelse fra vandløb eller havvandsstigninger.

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 68 m over havets overflade, ca. 15 m over Todbjerg Bæk og med ca. 7 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal der være skærpet opmærksomhed ved tømning af gyllebeholder, så der ikke sker skader ved høj grundvandsstand.

Ved levering af husdyrgødning til afgangning på biogasanlæg, en Intellifarmstald med et lavt energiforbrug, løbende udskiftning af enheder til lavenergienheder mv. vurderes husdyrbrugets metan- og CO₂-udledning at være begrænset til et rimeligt niveau.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle/afgasset biomasse og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i kontoret i stalden. Beredskabsplanen opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie, kemikalier eller flydende handelsgødning. Gylleudslip/udslip af afgasset biomasse vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, forbeholder, afhentningstank og gyllebeholder er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderen er desuden omfattet af beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderen falder mod nord mod mosen op til Todbjerg Bæk. Ved udslip af gylle/afgasset biomasse vil der forsøges etableret en opdæmning, for at undgå at gylle spredes over et større areal. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af størrelsen af udslippet. Opsugning vil blive iværksat med det samme for at undgå, at gylle/afgasset biomasse siver ned i jorden. Marken ved gyllebeholderen er drænet.

Pga. højdeforskel mellem forbeholder og kanaler kan der ikke ske overløb fra forbeholderen, når gyllekanalerne i stalden tømmes.

Eventuelle kemikalier håndteres indendørs. Som tidligere beskrevet opbevares ingen bekæmpelsesmidler på husdyrbruget, og der opbevares heller ikke handelsgødning.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med udslip af gylle/afgasset biomasse, olie eller kemikalier (fx svovlsyre).

Vurdering

Som beskrevet vil afgasset biomasse i tilfælde af overløb eller kollaps af gyllebeholder blive forsøgt opdæmmet og hurtigt fjernet. Kollaps af gyllebeholdere ses forholdsvis sjældent.

Da der er en lille risiko for, at mosen mod nord kan blive forurennet i tilfælde af kollaps af gyllebeholder, er det vigtigt, at der altid forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, så der hurtigt kan reageres. Det

vurderes, at afgasset biomasse ikke kan løbe direkte til Todbjerg Bæk i forbindelse med eventuel kollaps af gyllebeholderen.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der foreslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Aarhus Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Der er intet, der tyder på, at svin kan inficeres med Covid 19¹³.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med ca. 110 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den nærmeste grænse, som er den dansk-svenske grænse i Kattegat, kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er det nærmeste husdyrbrug ansøgers eget husdyrbrug på Hovmuren 5 ca. 1,0 km syd for husdyrbruget på Klokkbakken 22. Som det fremgår af lugtberegningerne, skal der beregnes med kumulation med

¹³ <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>

Hovmuren 5 med hensyn til lugt i forhold til den udpegede byzone ved Elev. Beregningerne viser, at geneafstandene overholdes fuldt ud.

De eneste transporter, der sker mellem husdyrbrugene på Hovmuren 5 og Klokkbakken 22, er transport af smågrise, et mindre antal transporter af hvede, byg og halm (alt traktor og vogn) samt persontransport i personbiler.

Vurdering

Pga. afstanden fra Klokkbakken 22 til andre husdyrbrug mv., vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes, at husdyrbruget på Klokkbakken 22 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. Se også punkt 3.3.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Som beskrevet sker der ingen ændringer eller udvidelser, som medfører forøgede emissioner fra stalde eller gyllebeholder. Eneste umiddelbare ændring er, at der kan indsættes og opfedes lidt flere grise.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse med en maksimal årlig produktion af 20.000 slagtegrise 30-114 kg. Aarhus Kommune mangler så at foretage en revurdering af miljøgodkendelsen, da der er kommet en BAT-konklusion for fjerkræ og svin i 2017.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte staldanlægget optimalt.

Der er ikke foretaget scenarieberegninger for alternativer i Husdyrgodkendelse.dk, da der er tale om godkendelse af et eksisterende husdyrbrug.

Da dyre- og gulvtyperne, teltoverdækningen og den eksisterende luftrensning er tilstrækkelige til at leve op til BAT for ammoniak, er der ikke benyttet yderligere virkemidler.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Klokkbakken 22 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har

interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter."

Vurdering

Da der ikke etableres nyt byggeri, er der ikke behov for en vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed af byggeri.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldens produktionsarealer inden for de valgte dyretyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 2.000 stipladser til slagtegrise.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Klokkbakken 22, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres med 2 blandinger til slagtegrisene (vådfoder). Blandingerne er sammensat med en god aminosyrebalance. Herved er der mulighed for en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt niveau som muligt.

Ud fra normtal fodres slagtegrise i gennemsnit med ca. 2,64 foderenheder pr. kg tilvækst, og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 22.000 slagtegrise 30-120 kg vil det årlige foderforbrug ligge på op til ca. 5.200 ton.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter

den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstoffer¹⁴. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

I forbindelse med luftrensingsanlægget benyttes ca. 14.500 kg svovlsyre årligt.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med fasefodring med tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes primært el til ventilation/luftrensning, belysning, elovne til udtørring af stalde efter vask, gyllepumper, oppumpning af vand, drift af gyllekølingsanlæg og foderanlæg og øvrige elektriske maskiner samt forbrug i beboelsen.

Opvarmning af stalde sker med genvundet varme fra gyllekølingsanlægget, og der benyttes endvidere elovne i forbindelse med udtørring af stalde efter vask. Stuehuset opvarmes med fastbrændselsfyre. Der er fortsat opstillet en fyringsolietank til stuehuset, men denne har ikke været benyttet de senere år.

Stalden og de øvrige driftsbygninger er isolerede.

Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlægget i stalden. De 2 store ventilatorer og filteret i tilknytning til luftrenseren rengøres hver 5. måned. Rengøring af ventilatorer og filtre reducerer modstanden, og mindsker dermed strømforbruget.

Som beskrevet er ventilationen hybridventilation, som er naturlig ventilation kombineret med mekanisk punktudsugning. Det gennemsnitlige elforbrug ligger på ca. 9,9 kWh pr. produceret slagtegris¹⁵ mod normen på ca. 14 kWh pr. slagtegris 32-107 kg¹⁶.

Der er etableret LED-belysning i Intellifarmstalden, servicebygningen, udleveringsrummet og foderladen. I den tiloversblevne stald er der fortsat almindelige lysstofrør.

Lyset er i staldene er tændt i ca. 6 timer om dagen (automatisk tænd/sluk). Staldene får desuden en del dagslys gennem vinduer i kip, tagspring samt i siderne af stalden.

¹⁴ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

¹⁵ https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/lu_medd/2019/1178

¹⁶ Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033, <https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/nota-ter/2021/2133>

Husdyrbrugets energiforbrug fremgår af nedenstående tabel.

Type	Forbrug nudrift og ansøgt drift
El	ca. 230.000 kWh
Fyringsolie	0 l
Fast brændsel	ca. 40 rummeter

Tabel 16: Energiforbrug

Normtalsberegning med 14 kWh pr. slagtegris kommer således frem til ca. 308.000 kWh til en produktion af 22.000 slagtegrise. Hertil skal lægges forbrug til gyllekøling, øvrige driftsbygninger, oppumpning af vand til drikkevand samt forbrug i beboelsen. Husdyrbrugets elforbrug ligger derfor væsentligt under normen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Med isolerede bygninger, opvarmning vha. varme fra gyllekøling, hybridventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation samt LED-belysning vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for område med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande inden for område med særlige drikkevandsinteresser, men uden for indsatsområder, følsomme indvindingsområder og boringsnære beskyttelsesområder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, køling af dyr, luftrensere, sanitære forhold og forbrug i beboelsen. Husdyrbruget forsynes med vand fra egen boring (DGU-arkiv nr.: 79.1903). Der er tilladelse til at indvinde 18.000 m³ årligt. Beboelsen modtager vand fra Aarhus Kommunale Værker.

Der er drikkeventiler i drikkekopper. Stald sektionerne sættes i blød med højtrykskølingsanlægget i koldt vand inden vask. Vask sker med højtryksrensere. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand.

Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Type	Forbrug nudrift	Skønnet forbrug ved fuld produktion
Drikkevand, vaskevand, vand til luftrensere mv.	ca. 14.000 m ³	ca. 17.000 m ³
Beboelse	ca. 250 m ³	ca. 250 m ³

I alt	ca. 14.120 m ³	ca. 17.250 m ³
-------	---------------------------	---------------------------

Tabel 17: Vandforbrug før og efter udvidelse

Vandforbruget er beregnet ud fra det nuværende forbrug, der registreres via vandmåler og indberettes årligt.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 560 liter vand pr. slagtegris (32-107 kg). Der benyttes endvidere ca. 100 liter vand til renseren pr. produceret slagtesvin, hvoraf de ca. 70 % fordampes. Med den forventede produktion på maksimalt 22.000 slagtegrise 30-120 kg giver et simpelt korrigeret normtal samt tillæg til vand til renseren et vandforbrug til slagtegrisene på ca. 15.664 m³ pr. år. Med ekstra vand til luftrenseren vurderes det skønnede forbrug at ligge inden for normen.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

De eksisterende stalde, gyllebeholder, forbeholder, afhentningstank, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for svineproduktionen.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse, idet der sker daglig overvågning af drikkevandssystemerne i staldene og øjeblikkelig igangsætning af reparation ved lækage, der iblødsættes med højtryksskølingsanlæg og vaskes med højtryksrensere, samt at der er vandbesparende drikkevandssystem (drikkeventiler i drikkekopper).

Som beskrevet under punkt 3.13 vurderes afgasset biomasse ikke at kunne løbe i Todbjerg Bæk i tilfælde af kollaps af gyllebeholderen. Beredskabsplanen kan medvirke til, at evt. udslip hurtigt kan opsamles, så der ikke sker forurening med nedsivende næringsstoffer. Det vurderes derfor, at der er taget de nødvendige forhåndsregler for at forhindre forurening af vandløbet.

Udledningen af overfladevand fra tagarealer ændres ikke, og der udledes ikke vand fra befæstede kørearealer på husdyrbruget til forsinkelsesbassinet og videre til vandløb. Overfladevand fra tagarealer vurderes at være uforurenet.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget har mere end 2.000 stipladser til slagtegrise, er husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og svin. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og svin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer, at der leves op til BAT. Husdyrbruget skal have et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for miljøledelsessystemet skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. en gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle/afgasset biomasse, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres løbende, når der er behov. Dokumentation for gennemførte kontroller skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Husdyrbruget skal have udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Endvidere skal husdyrbruget have en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen skal indeholde krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- gyllebeholder (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- forsyningsystemer til vand og foder
- varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (ikke aktuelt)
- udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Såfremt kontrollen afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, skal dette iværksættes med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker gennem fasefodring med en blanding der er sammensat med en god aminosyrebalance. Fodring er beskrevet nærmere i punkt 4.21.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. Husdyrbruget skal årligt fremsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, forbeholder, afhentningstank, gyllerør og gyllebeholder. Endvidere benyttes højtryksrensere ved rengøring, og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene. Af regnvand tilledes der kun regnvand til gyllebeholder fra ind- og udleveringsramperne.

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at gylle kun omrøres forud for udbringning eller af gylle samt hyppig fjernelse af gylle fra stald til lager (1.9). Minimering af omrøring reducerer samtidigt ammoniakemissionen fra opbevaring af gylle.

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkloder, som kan genere naboerne. De primære støjkloder er fra transport og dyr samt i mindre grad fra ventilation/luftrensingsanlæg, tipning af foder i korngrav og beluftning af korn. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne, da først stalden er blevet kørt ind, er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Forebyggelse af emission til jord, vand og luft sker gennem opbevaring og håndtering af gylle i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder og teltoverdækket gyllebeholder. Gyllebeholderen er omfattet af gyllebeholderkontrolordningen. Endvidere inspiceres gyllebeholderen årligt i forbindelse med bundtømning. (1.11). Der vil dog altid stå en rest afgasset biomasse tilbage i gyllebeholderen.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning, hvilket stort set også sikrer, at husdyrgødning udbringes i overensstemmelse med BAT. I lovgivningen er der bl.a. fastsat regler om afstande i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på skrånende arealer op til vandløb og søer, afstande til drikkevandsboringer og forbud mod udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen jord eller snedækket jord. (1.13). I forbindelse med mark- og gødningsplanlægningen planlægges mængder og tidspunkt for fordelingen af husdyrgødningen under hensyntagen til det valgte sædskiftes behov for næringsstoffer, jordbundstypen og eventuel vanding. I forbindelse med planlægningen tjekkes desuden, at N- og P-loftet jf. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning¹⁷ vil blive overholdt.

Det er ansøger, der står for det meste af markdriften. Marksprøjtningen efterses og serviceres løbende, de lovpåkrævede syn overholdes, og det kontrolleres løbende, at sprøjtningen er indstillet til korrekt dosering. Der benyttes maskinstation til udbringning af afgasset biomasse, kalkning og grubbesåning af majs. Maskinstationen står for vedligeholdelse af gyllevogne og nedfældere, så de fungerer korrekt.

Da gylle ledes til gyllebeholder i et lukket system, og der benyttes fyldeudstyr med læssekran, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderrum og ledes ud i staldene gennem rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8). Der er etableret højtryksskølingsanlæg til køling af dyr. Højtryksskølningen medvirker til at binde støv i stalden.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte foder mængder. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet.

Der er ingen fast husdyrgødning på husdyrbruget (1.10).

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødningen på husdyrbruget (1.12). Som beskrevet køres alt gylle til biogasanlæg og der modtages afgasset biomasse retur i gyllebeholderen.

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

¹⁷ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 19 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Klokkbakken 22 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse af de eksisterende produktionsarealer på husdyrbruget på Klokkbakken 22 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Aarhus Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 2225 af 27/11/2021
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
4. <https://husdyrvejledning.mst.dk/media/187236/samspil-mellem-miljoeteknologier.pdf>
5. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022
6. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taaegraenser.pdf
7. <https://naturdata.miljoportal.dk/>
8. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
9. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
10. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>
11. <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/luftrensning/vilkaarsforslag-agri-airclean/>
12. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
13. <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>
14. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
15. https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/lu_medd/2019/1178
16. Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033
17. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022

8. Bilag

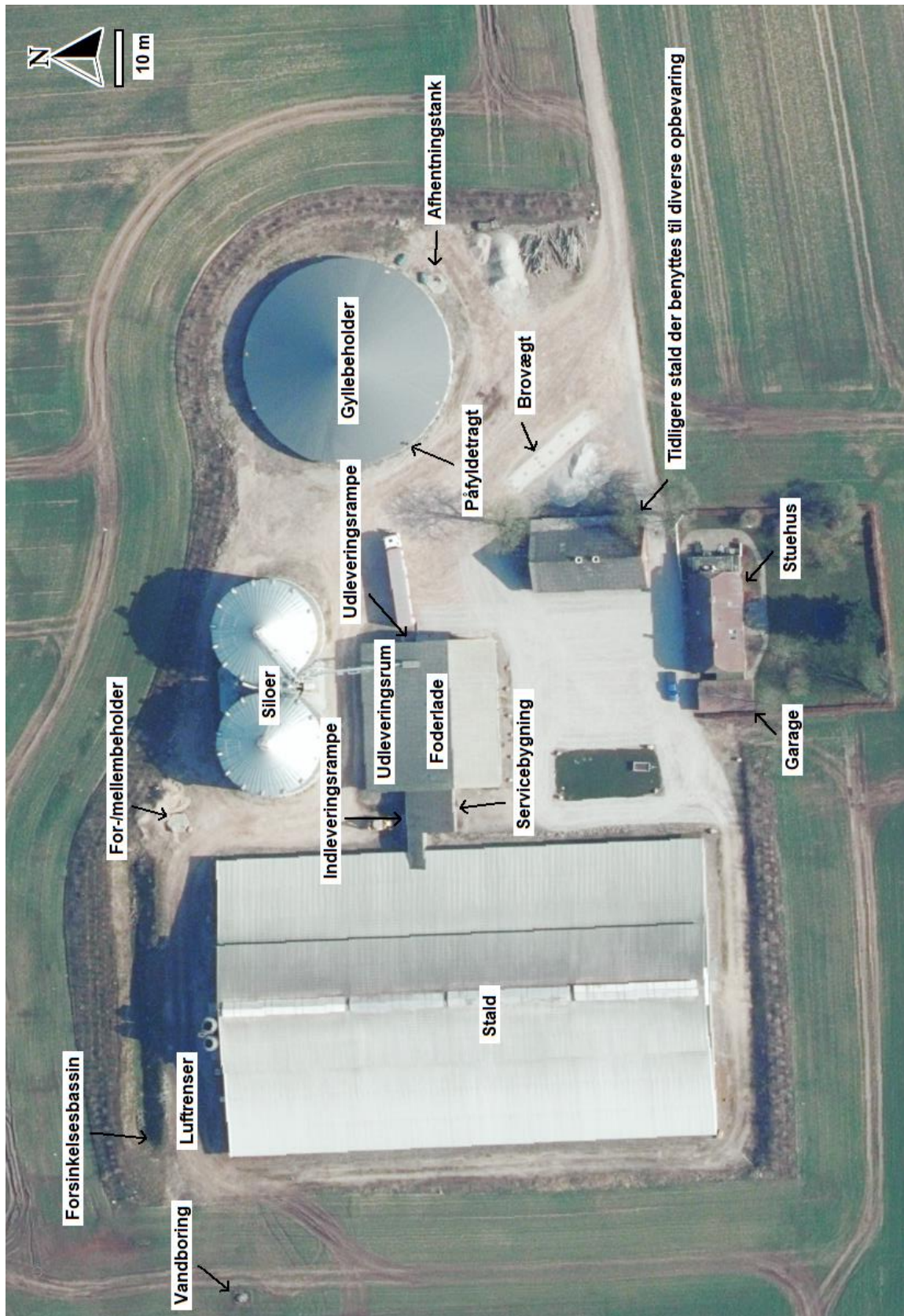
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

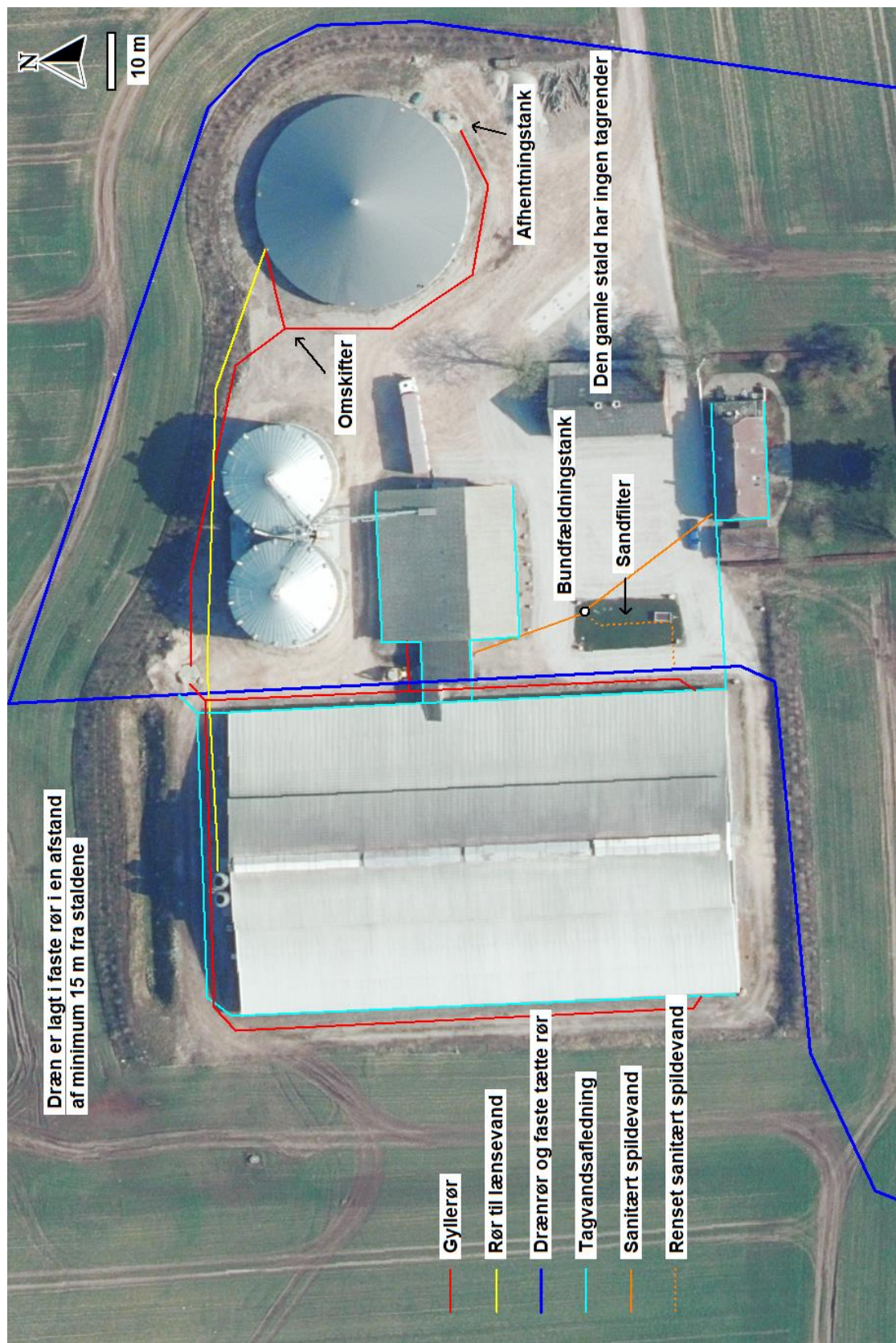
Bilag 3: Staldtegning

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

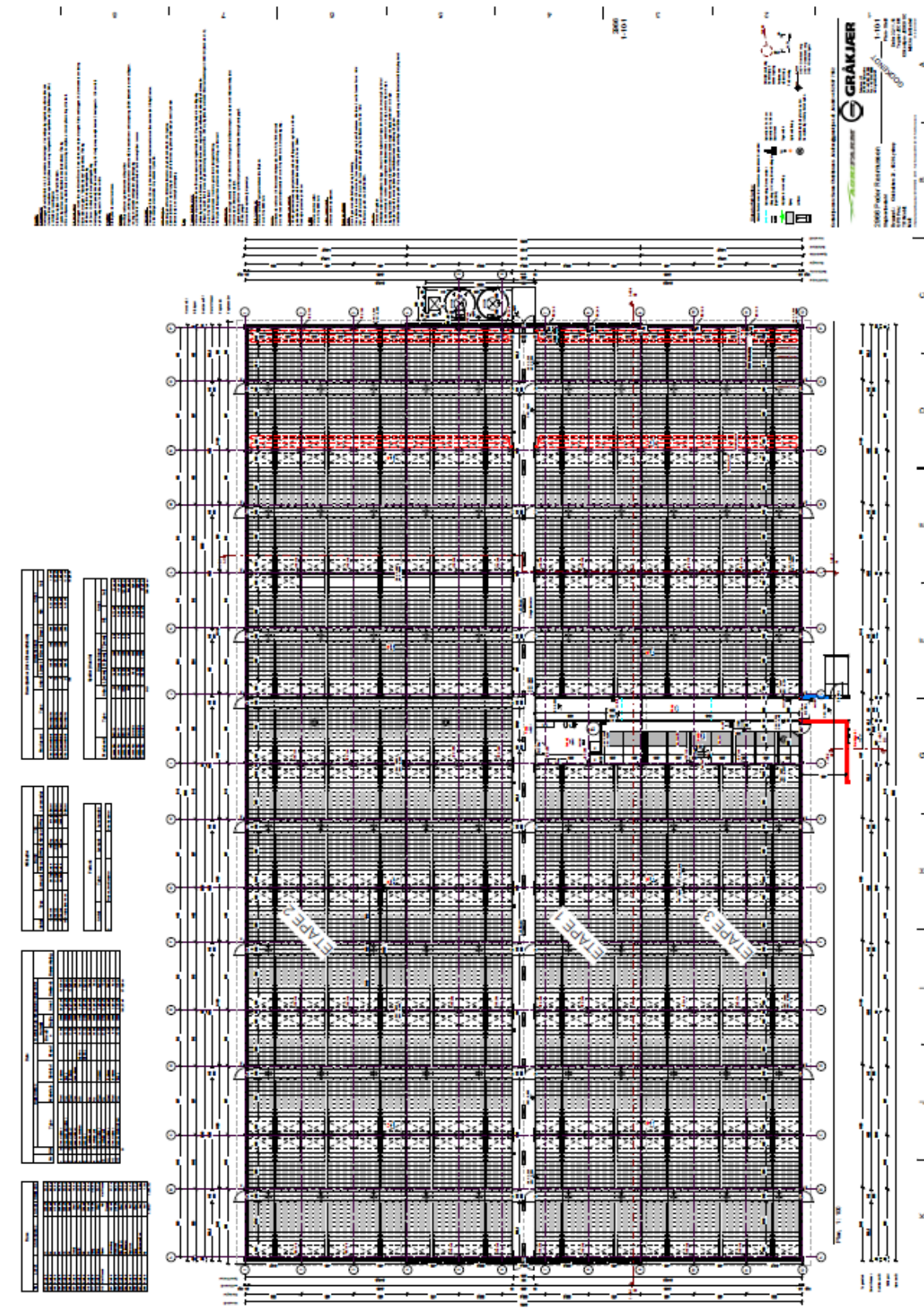
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

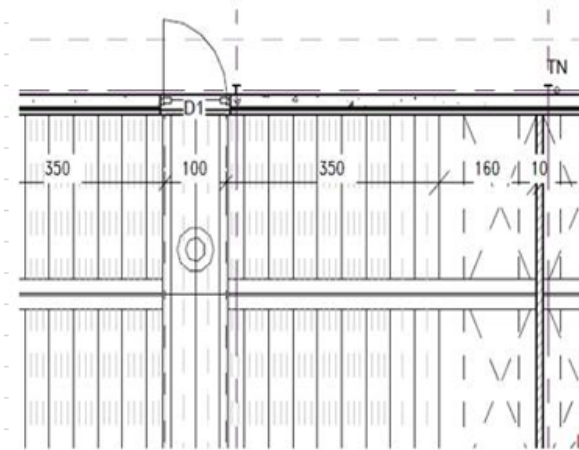
Bilag 3: Staldtegning

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

Stald	Produktionsareal								
1A/1B	879								
2A/2B	879								
3A/3B	597								
4A/4B	879								
	3235	OBS: pga. afrunding kan tallet variere marginalt fra det indtastede i Husdyrgodkendelse.dk							

Udsnit stier hos Peder Rasmussen

Stimål: 2,40 * 5,10

- Inventarbredde: 35 mm
- Krybbebredde 44 cm

Stilængde: $5,10 - 0,0175 = 5,0825$ m

stibredde: $2,40 - 0,22 - 0,0175 = 2,1625$ m

$2,1625 * 5,0825 = 10,99$ m²

